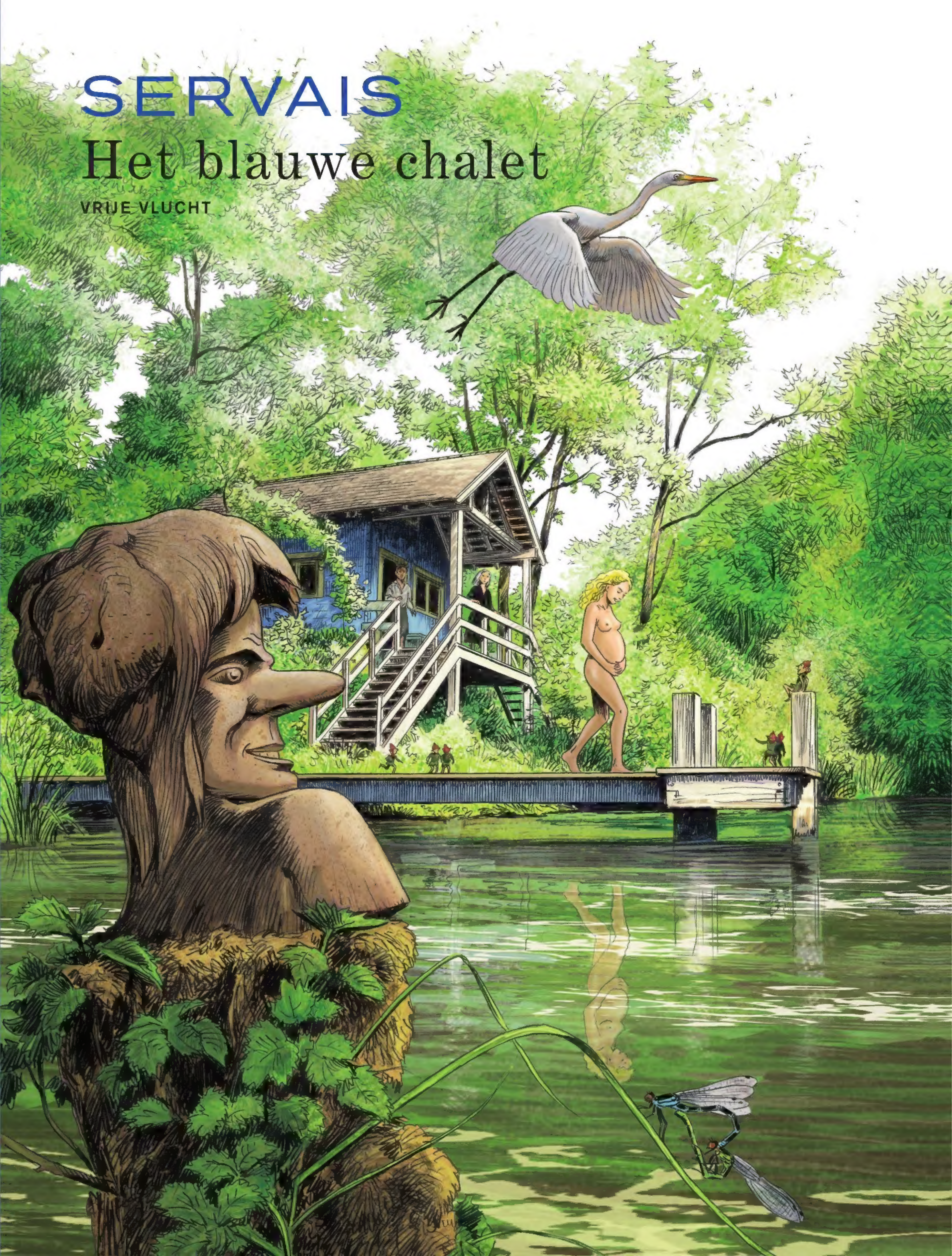

SERVAIS
Het blauwe chalet
VRIJE VLUCHT

SERVAIS
Het blauwe chalet

Inkleuring: RAIVES

Het beeld van de bosprins is een ontwerp van Claude Grandjean,
beeldhouwer in Gérardmer.

AIRE LIBRE

Juni 2017. Mijn papieren personages hebben hun pelgrimsstaf neergelegd. Ze zijn nu ergens in de buurt van Tours, bij de Loire, en ze hebben onderweg prachtige landschappen gezien. In België, Zwitserland en Frankrijk hebben ze ook schitterende gebouwen en kerken ontdekt, dorpen en steden.
Op 13 juni word ik voor het eerst grootvader en ik zal eraan moeten wennen dat ik nu naast een oma in bed lig. Zo zeggen we dat hier... Maar het is geweldig! De cirkel wordt ronder maar is niet gesloten. Dit is een nieuw begin.
Eind juni leg ik mijn tekenpotlood neer en begin ik te schrijven aan een nieuw scenario. Met hetzelfde potlood, trouwens. Ik kom uit mijn atelier onder het dak om de zomer buiten te beleven, in volle natuur. In het hartje van het bos, op een geheime plek: het blauwe chalet. Ik heb mijn vertrek wekenlang voorbereid, heb de hele bibliotheek uitgespit. Verhalen, legenden, fabels, traditionele vertellingen, volksgeloof. Helemaal onderin vind ik boeken die ik in mijn beginperiode heb verzameld. Bijna was ik die vergeten.
Zo kom ik terecht bij twee boeken die me aan lang geleden herinneren: Psychanalyse des contes de fées van Bruno Bettelheim en Les Âges de la vie van Christiane Singer. Twee boeken die ik destijds niet als inspiratiebron heb gebruikt omdat ik me voor de albums De toverkol en Les saisons de la vie concentreerde op fabels en tradities uit mijn streek, de Gaume. Vandaag wil ik het anders aanpakken, ook al grijp ik terug naar een prille liefde.
De verhalen van Grimm die Bettelheim beschreef zijn perfect te combineren met de verschillende stadia van het leven, lijkt me. Maar in welke tijd situeer ik dat nieuwe album? Niet op een herkenbare plek die makkelijk te vinden is. Liever een universele omgeving, in een niet nader omschreven bos. Maar wel op een plek waar ik me thuis voel. Waarom dan niet in het blauwe chalet waar ik het scenario zal schrijven? Er zijn meren in de buurt, dieren en een heleboel magie. Stof voor inspiratie zat...
14 augustus 2017: mijn tweede kleindochter wordt geboren. Oma Anita en ik hebben nu dus twee 'pisgrietjes' – zo zeggen we dat hier – twee feeën: Olivia en Juliette...
Beste lezer, laat me je gids zijn in de 'Wolvenvallei'. Afgezien van het water en het blauwe chalet, ontdek je er een statige eik op een heilige steen. Het is ook de eik uit de abdij van Orval.
Dit album draag ik op aan Anita, Bérenger, Lorella, Maxime, Alicia, Camille, Renaud... en uiteraard aan mijn fonkelnieuwe oogappeltjes Olivia en Juliette.

JEAN-CLAUDE SERVAIS

De legende van de godin Cybele en de herder Attis komt uit de streek van Nice. Ik heb een beetje beslag gelegd op 'De tragische den van Laghet', de den vervangen door een eik en ik heb het verhaal in mijn omgeving gesitueerd. Maar tenslotte ligt de Gaume toch ook in het zuiden... van België, dan.

VANDAAG, 20 NOVEMBER 1947, IS PRINSES ELIZABETH, DOCHTER VAN KONING GEORGE VI EN KONINGIN ELIZABETH, IN DE ABDIJ VAN WESTMINSTER IN HET HUWELIJK GETREDEN MET HAAR NEEF, ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID EN HERTOG VAN EDINBURGH, EX-LUITENANT PHILIP MOUNTBATTEN. OOK HIJ IS 'N NAKOMELING VAN QUEEN VICTORIA...
DE HARDNEKKIGE MIST KON HET ENTHOUSIASME VAN 'T VOLK VANOCHTEND NIET TEMPEREN. DE LONDENAREN VERDRONGEN ZICH LANGS DE HELE ROUTE OM DE KONINKLIJKE FAMILIE TOE TE JUICHEN.
KINDEREN, HET IS TIJD OM TE GAAN SLAPEN.

DE AARTSBISSCHOPPEN VAN CANTERBURY EN YORK EN DE BISSCHOPPEN VAN LONDEN EN NORWICH GINGEN IN HET HUWELIJK VOOR...
SLAAP LEKKER, MAMA.
SLAAP LEKKER, PAPA.

EN VERGEET HET GEBED NIET DAT IK JULLIE HEB GELEERD.
NEE, MAMA.

BIJ DE LAATSTE TONEN VAN HET MAJESTUEUZE 'GOD SAVE THE KING' BEGELEIDDEN DE BISSCHOPPEN HET JONGE PAAR EN DE KONINKLIJKE FAMILIE NAAR DE KAPEL VAN EDWARD THE CONFESSOR ...

IK HEB JE GEZIEN, ALICE!
WAAR HEB JE DE SLEUTEL VAN DIE KAST VANDAAN?
JULLIE HEBBEN HELEMAAL NIKS GEZIEN!

1

DE HERDER ATTIS WERD DOOR ZIJN RELATIE MET DE MOEDERGODIN BEVORDERD TOT BEWAKER VAN DE TEMPEL EN KREEG HET AANZIEN WAAR HIJ RECHT OP HAD. HIJ MOCHT OOK VEREERD WORDEN EN ER MOCHTEN DIENSTEN AAN HEM WORDEN OPGEDRAGEN OP EEN HEILIGE STEEN. MAAR DE MOEDERGODIN EISTE IN RUIL VOOR DE EER DIE ZE HEM VERLEENDE, ONVOORWAARDELIJKE TROUW.

ATTIS AANVAARDDE HAAR VOORWAARDE, MAAR LEERDE EVEN LATER EEN NIMF KENNEN DIE HIJ ZO ONWEERSTAANBAAR VOND DAT HIJ HOPELOOS VERLIEFD WERD. HIJ BRAK DUS DE BELOFTE DIE HIJ CYBELE HAD GEDAAN.

DE MOEDERGODIN WAS RAZEND EN DREEF HAAR GELIEFDE TOT WANHOOP, MAAR ALS UITIEM TEKEN VAN HAAR GENADE VERANDERDE ZE DE HERDER IN EEN EIK DIE ZE OP DE HEILIGE STEEN NEERZETTE. DE NIMF VERANDERDE ZE IN EEN ZWALUW.

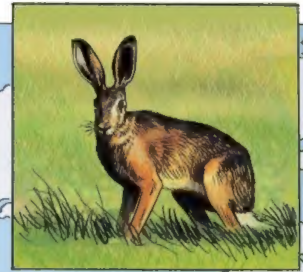

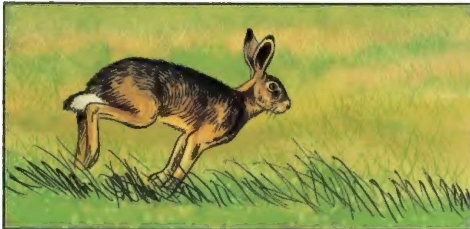
Lente

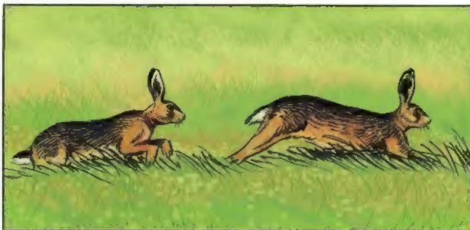
NA HET EINDE VAN DE WINTER EN DE KOUDE STILTE WAAIT EEN ZACHTE BRIES DOOR HET LAND. DE NATUUR WORDT WEER WAKKER...

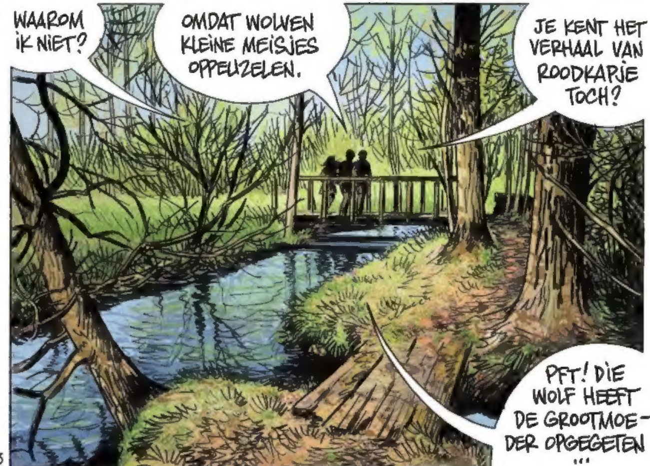
NATUUR EN WILDE DIEREN KRIJGEN HUN VRIJHEID TERUG. TIJD VOOR HET EERSTE GEDARTEL, HET EERSTE GEFLIRT...

BOVEN-
DIEN ZIJN ER
HELEMAAL
GEEN
WOLVEN
MEER IN
HET BOS.

JE BENT HIER VOOR HET EERST, HÈ? JE HEBT TOCH WEL KIEZELS LATEN VALLEN OM DE WEG TERUG TE VINDEN?

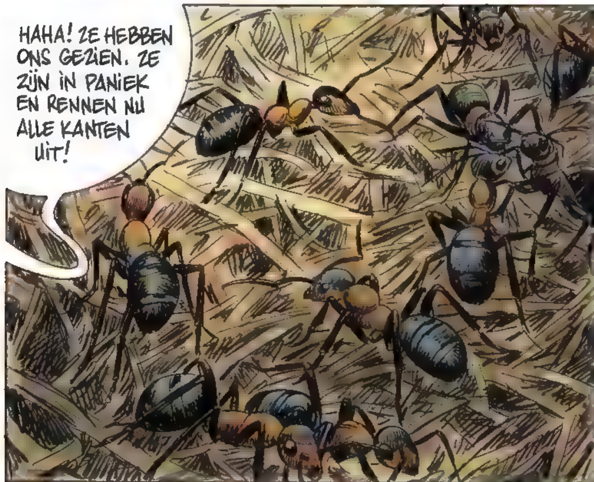
HAHA! WIJ ZIJN ER OOK NOG, HOOR! WIJ BESCHERMEN JE...

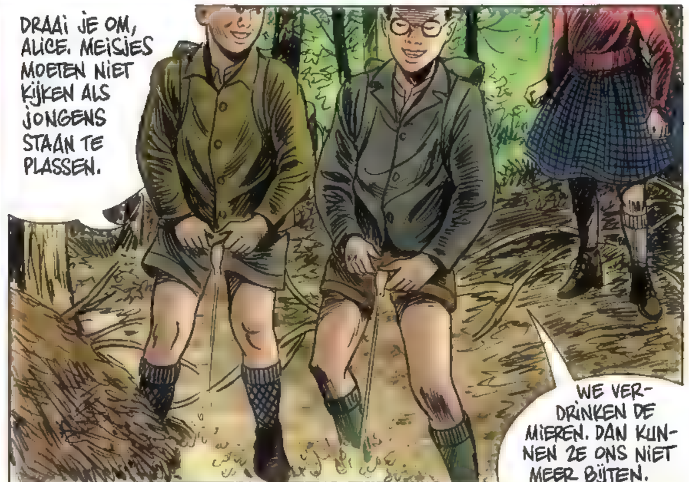
MET STUKJES BROOD LUKT HET NIET. DAARMEE VIND JE DE WEG NOOIT TERUG.

4

VERDER DAN DIT BEEKJE ZIJN WE NOOIT GEWEEST.
JAWEL, WE GAAN VERDER!
GOED. ALS JIJ WILT.

O, EEN MIERENNEST!
ZO GROOT?

HAHA! ZE HEBBEN ONS GEZIEN. ZE ZIJN IN PANIEK EN RENNEN NU ALLE KANTEN UIT!

DRAAI JE OM, ALICE. MEISJES MOETEN NIET KIJKEN ALS JONGENS STAAN TE PLASSEN.
WE VERDRINKEN DE MIEREN. DAN KUNNEN ZE ONS NIET MEER BIJTEN.

MIJN TANK IS LEEG. GOED, DAN MAAR MET DE GROTE MIDDELEN. KOM OP! WE MAKEN DAT NEST KAPOT!
NEE! HOU OP!

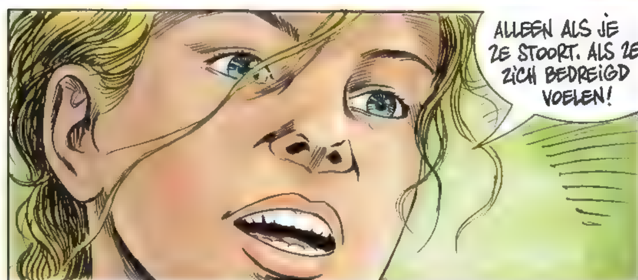

OPHOUDEN, OF IK SLA IN JULLIE BALLEN!
WOW! ZO KWAAD!
ZE ZOU NOG DURVEN OOK!

WAT HEBBEN DIE MIEREN MISDAAN? LAAT DE BEESTJES MET RUST!
BLABLA... BLABLA...

5

BIJEN!
WE MAKEN ZE KAPOT. IK HEB KRANTEN EN LUCIFERS. WE MAKEN 'N VUURTJE!

HOU TOCH OP. WAAROM WILLEN JULLIE HET NIET BEGRIJPEN? EERST MIEREN,..NU BIJEN! BIJEN ZIJN NUTTIG. LAAT ZE MET RUST!
BIJEN STEKEN!

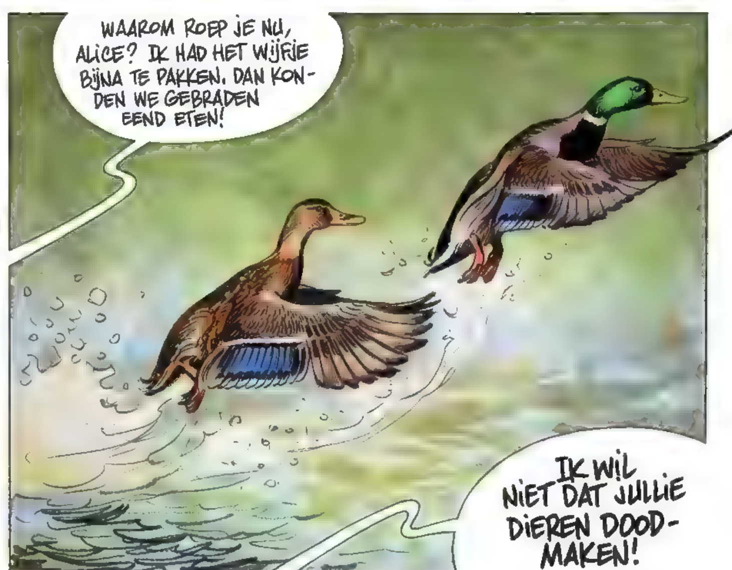

ALLEEN ALS JE ZE STOORT. ALS ZE ZICH BEDREIGD VOELEN!

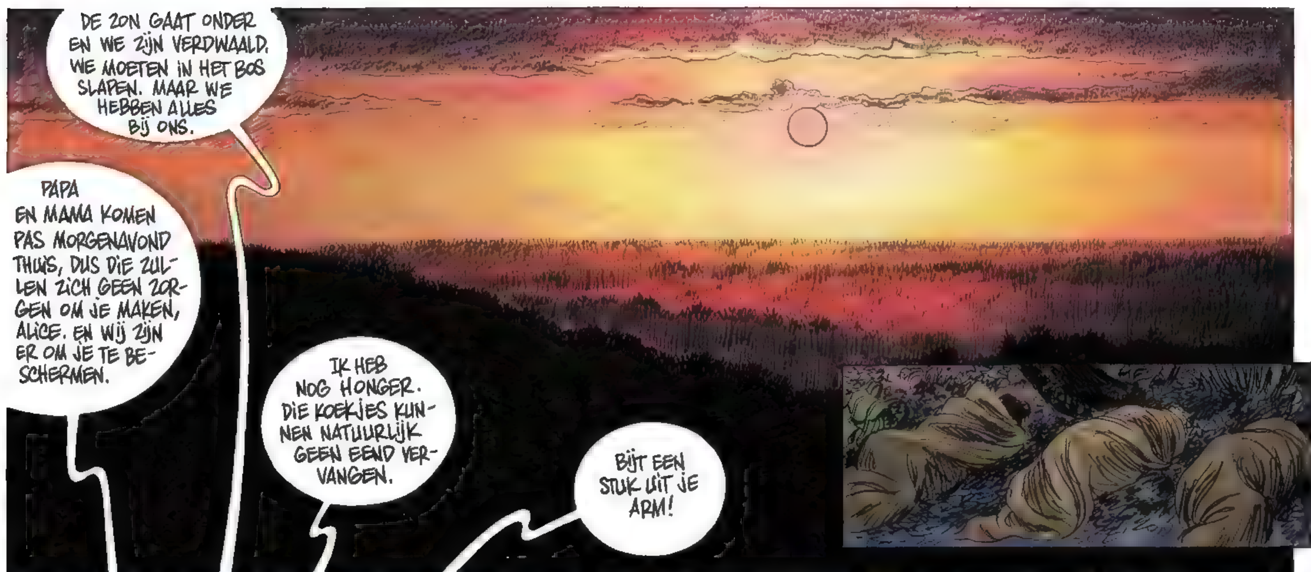

JULLIE ZIJN ZO HARTE-LOOS.

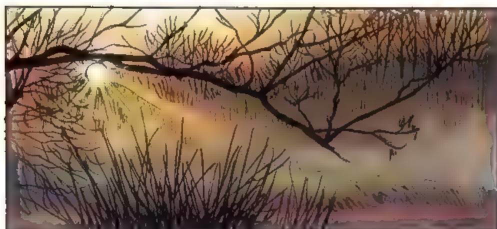

ZIE JIJ WAT IK ZIE, BROER?
'N MEER!

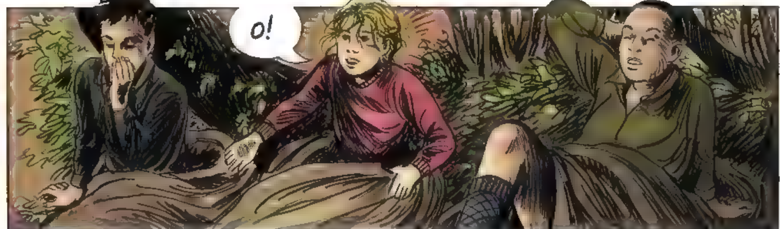

IK HEB HONGER. JIJ OOK? IK GA RECHTS LANGS HET RIET, JIJ LINKS...
6

Hiiiiiiii!!

WAAROM ROEP JE NU, ALICE? IK HAD HET WIJFIE BIJNA TE PAKKEN. DAN KONDEN WE GEBRADEN EEND ETEN!
IK WIL NIET DAT JULLIE DIEREN DOOD-MAKEN!

DE EIK OP DE HEILIGE STEEN! HERDER ATTIS!

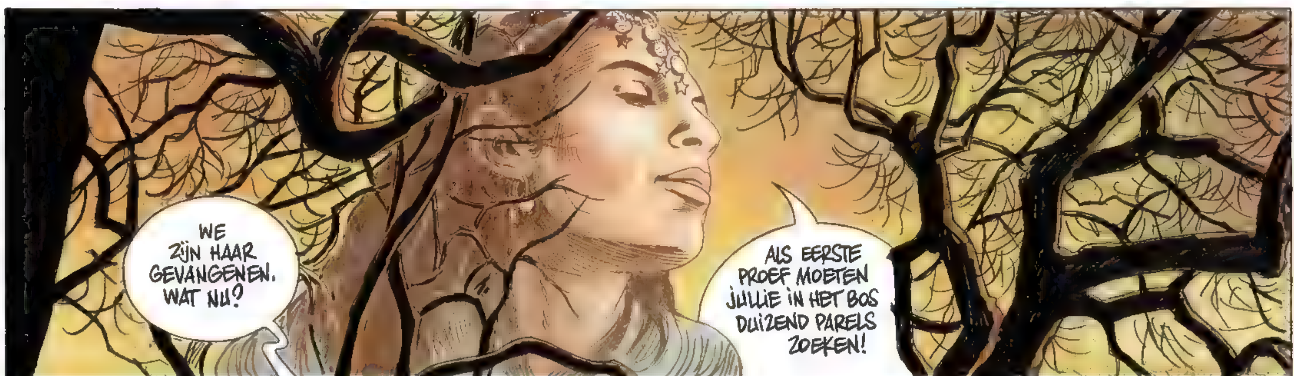
WE ZIJN ER! **DIT IS DE WOLVENVALLEI!**

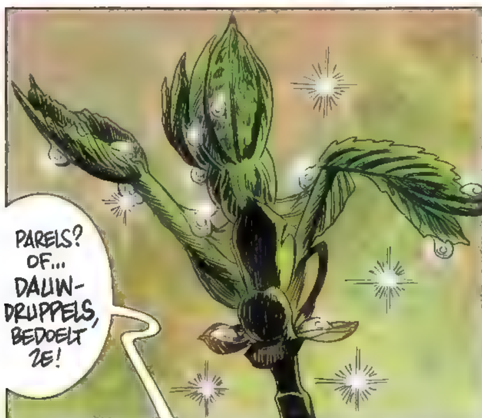

PRACHTIG!

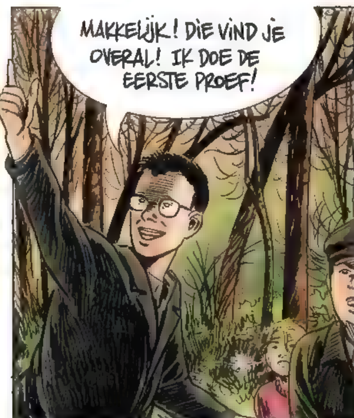

AUW!

WAT IS DIT? EEN GLAZEN WAND?
NEE MAAR! DIT KAN TOCH NIET!
WE KUNNEN NIET VERDER! DIT IS HEKSERIJ!

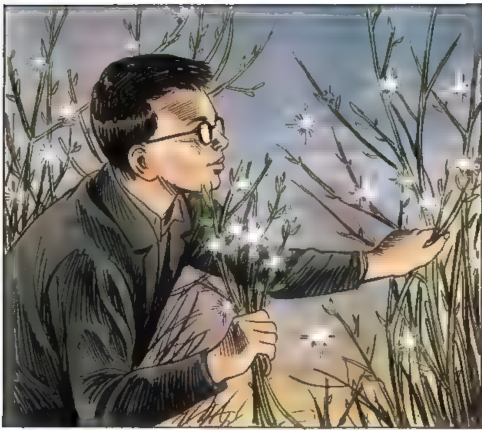

ALS JULLIE UIT DEZE MAGISCHE CIRKEL WILLEN, MOETEN JULLIE EERST DE BETOVERING VERBREKEN. EN DAT KAN ALLEEN ALS JULLIE VOOR VANAVOND DRIE PROEVEN UITVOEREN!
DIE VROUWENSTEM... DE GODIN!

WE ZIJN HAAR GEVANGENEN. WAT NU?
ALS EERSTE PROEF MOETEN JULLIE IN HET BOS DUIZEND PARELS ZOEKEN!

PARELS? OF... DAUWDRUPPELS, BEDOELT ZE!

MAKKELIJK! DIE VIND JE OVERAL! IK DOE DE EERSTE PROEF!
8

MAAR ALS HET JE NIET LUKT, VERANDER IK JE IN STEEN!

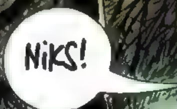

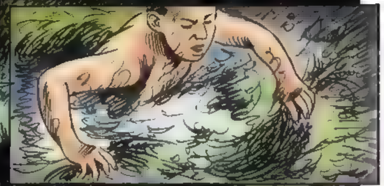

O! ALLE DAUW-DRUPPELS VALLEN OP DE GROND!

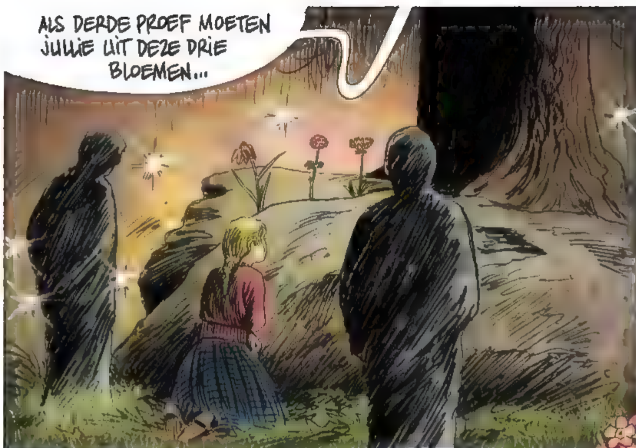
WAT 'N IDIOTE PROEF, ZEG!

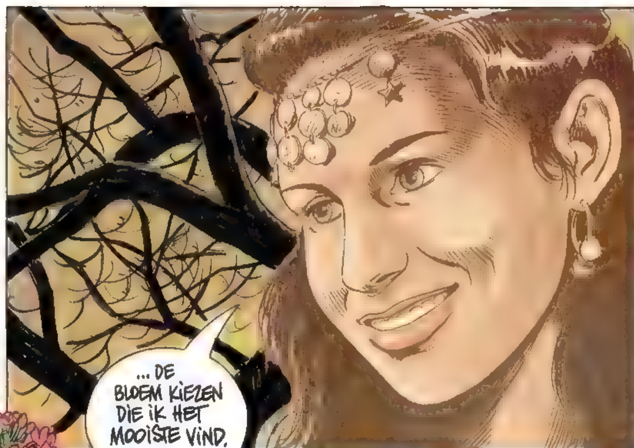

ALS TWEEDE PROEF MOET JE IN DE POEL DE SLEUTEL ZOEKEN VAN DE DROMEN-KOFFER!

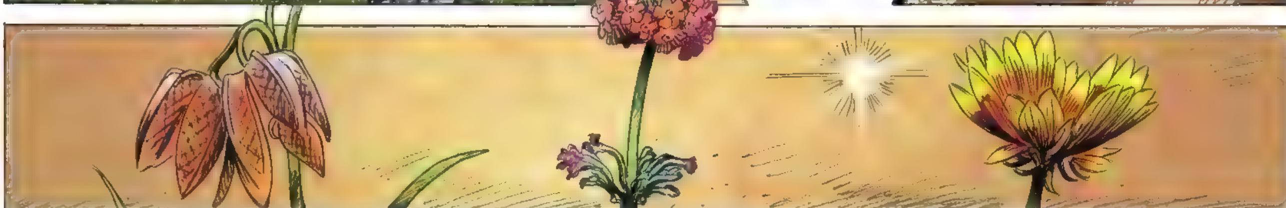
PFOE! ZO GROOT IS DIE POEL NIET...

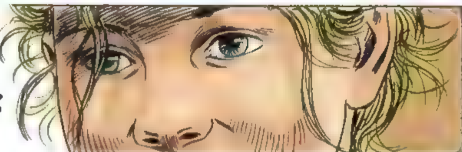

ALLE-MACHTIG! DIE GODIN HOUDT ONS VOOR DE GEK, ALICE!

NIKS!

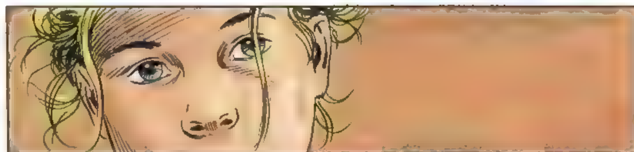
NIKS!

9

ALS DERDE PROEF MOETEN JULLIE UIT DEZE DRIE BLOEMEN...

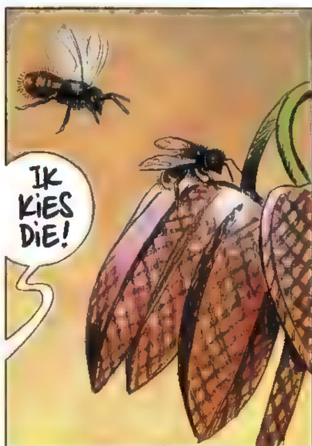

... DE BLOEM KIEZEN DIE IK HET MOOISTE VIND.

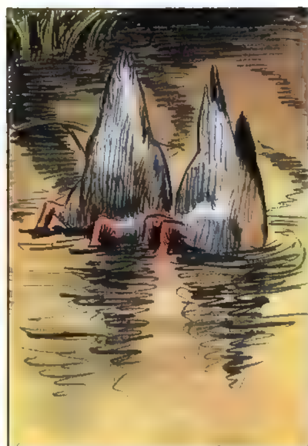

WELKE ZULLEN WE NEMEN? ZE ZIJN ALLE DRIE MOOI. LIEVE HELP. WAT NU?

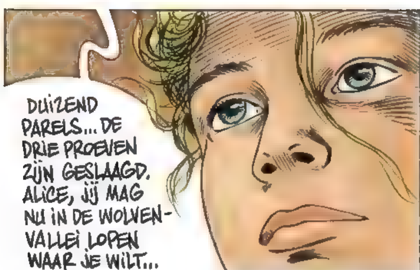

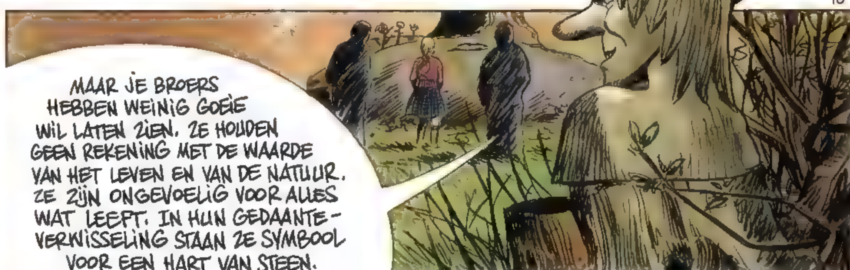

IK KIES DIE!

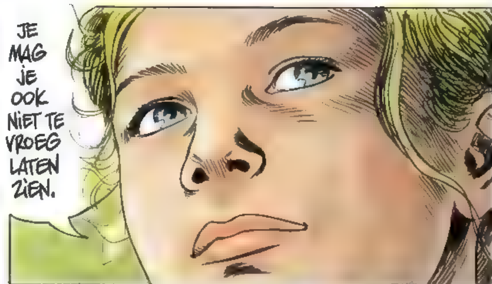

DE SLEUTEL VAN DE DROMEN-KOFFER! BEDANKT, VRIENDEN!

10

DUIZEND PARELS... DE DRIE PROEVEN ZIJN GESLAAGD. ALICE, JIJ MAG NU IN DE WOLVEN-VALLEI LOPEN WAAR JE WILT...

MAAR JE BROERS HEBBEN WEINIG GOEIE WIL LATEN ZIEN. ZE HOUDEN GEEN REKENING MET DE WAARDE VAN HET LEVEN EN VAN DE NATUUR. ZE ZIJN ONGEVOELIG VOOR ALLES WAT LEEFT. IN HUN GEDAANTE-VERWISSELING STAAN ZE SYMBOOL VOOR EEN HART VAN STEEN.

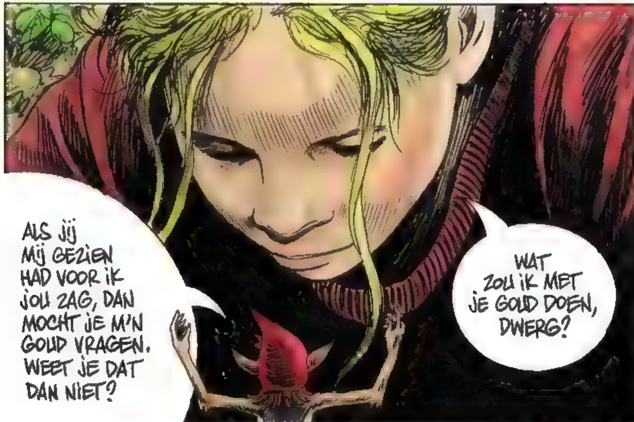

HOE HEET JIJ?
ALICE.
O? ZOALS ALICE IN WONDERLAND? PRIMA, WANT DIT IS WONDERLAND!
HEEFT 'T WITTE KONIJN JE HIERHEEN GEBRACHT?
O, IK ZAG MEER DAN ÉÉN KONIJN. EN ZE WAREN NIET ALLEMAAL WIT. ZE HOLDEN ACHTER ELKAAR AAN!

HAHA! IK ZAG JOU EERST!
LOGISCH! IK BEN VEEL GROTER DAN JIJ!

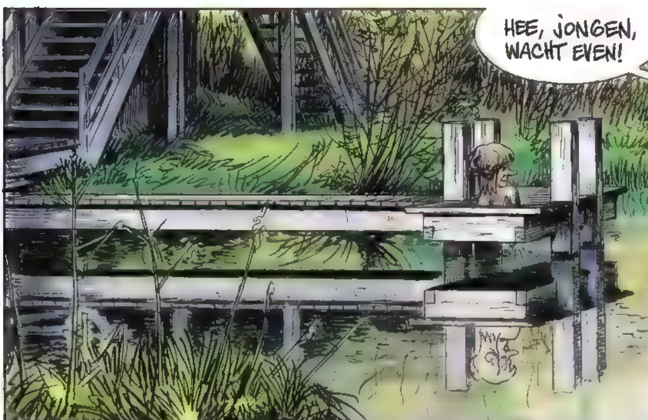

WAAROM ZOU JE ME DAT VERTELLEN ?
DAN VERTEL IK JE NIET WAAR IK M'N GOUD HEB VER-STOPT.

WAT ZOU IK MET JE GOUD DOEN, DWERG?
ALS JIJ MIJ GEZIEN HAD VOOR IK JOU ZAG, DAN MOCHT JE M'N GOUD VRAGEN. WEET JE DAT DAN NIET?

HAHA! DAT IS EEN GOEIE VRAAG!
EEN SLIMME MEID!
WE HEBBEN AL DUIZEND JAAR GEEN MENS MEER GE-ZIEN!

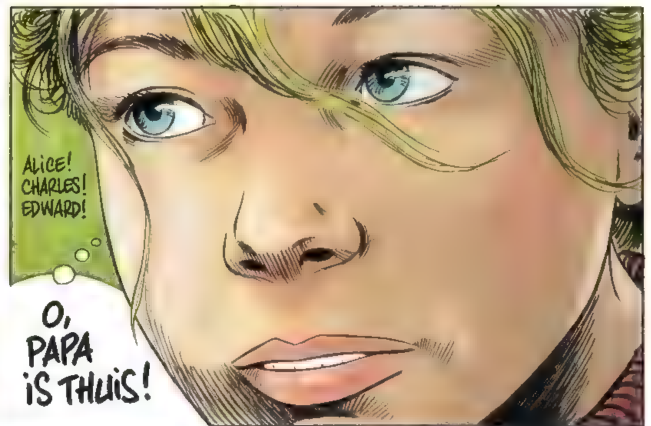

KRAK

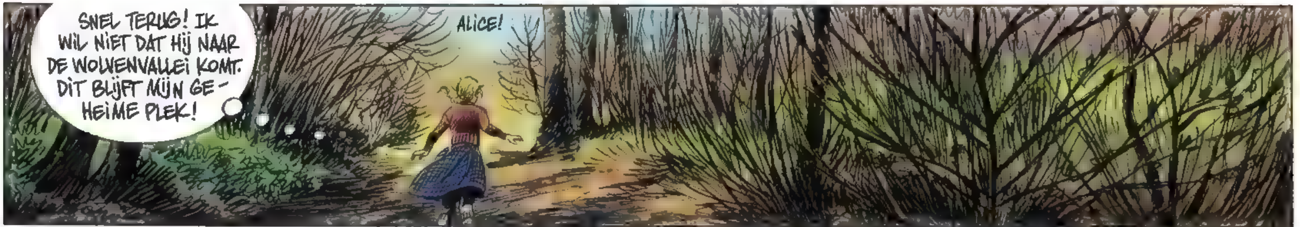

O! EEN JONGEN! DAT IS TOCH OOK EEN MENS!

HEE, JONGEN, WACHT EVEN!
JONGEN, WAAR BEN JE?

ALICE, JE BENT GEWELDIG! JE SLAAGT ERIN OM MET ALLE LEVENDE WEZENS TE CONVERSEREN. ZO BEDENK JE EEN NIEUWE DROOM-WERELD.

ALICE!
JONGEN!

ALICE! CHARLES! EDWARD!
O, PAPA IS THUIS!

SNEL TERUG! IK WIL NIET DAT HIJ NAAR DE WOLVENVALLEI KOMT. DIT BLIJFT MIJN GEHEIME PLEK!
ALICE!

ALICE!
CHARLES!
EDWARD!
DE WOLVENVALLEI VERWACHTTE JE, ALICE! JE ZOU ER ALLE STADIA VAN JE LEVEN DOORLOPEN...

GELUKKIG VERTELDE DE POSTBODE ME DAT HIJ JULLIE GISTEREN IN DE RICHTING VAN HET BOS ZAG LOPEN.
MAAR WAAR IS ALICE?
ALICE!
ALICE!
EH... DAT WETEN WE NIET. ZE HEEFT BIJ ONS GESLAPEN, MAAR NU IS ZE VERDWENEN!
ZIJN JULLIE GEK GEWORDEN? JE MAG NOOIT ZO VER HET BOS INGAAN! JULLIE KENNEN DE WEG HIER NIET.
EN IK HEB JULLIE NOG ZO OP HET HART GEDRUKT GOED VOOR JULLIE ZUSJE TE ZORGEN. KAN IK JULLIE DAN NIET VERTROUWEN?

14

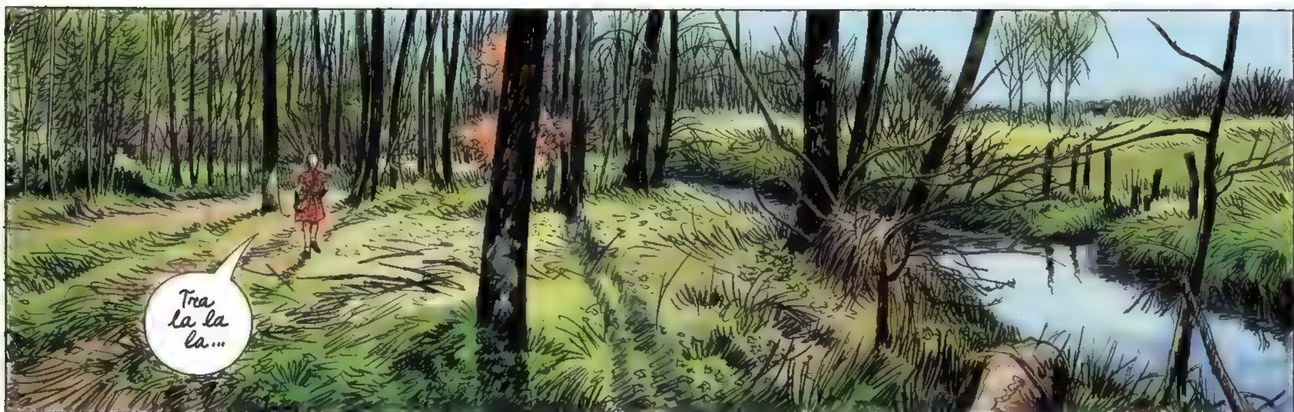

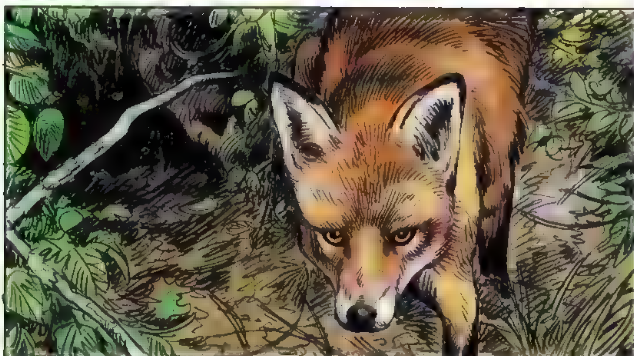

TRIU
TSJIRRU
TRE TRE...
We vliegen door de mooie hei, vroeg in de mei. Dat is wat de leeuwerik zei...

Tra la la la...

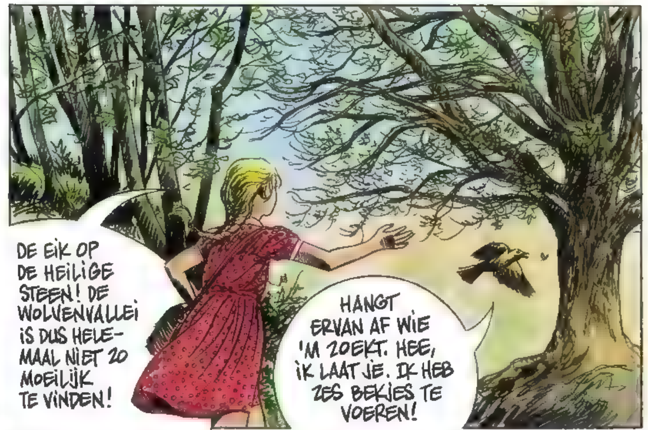

OEPS! WAAR REN JIJ NAARTOE, VOSJE?
M'N VROUWTJE HEEFT ME WEGGEJAAGD. ZE KRIJGT STRAKS KLEINTJES!

O, DAT IS HEERLIJK NIEUWS!
VIND JE? NU HEB IK GEEN TERRITORIUM MEER. ZE VERJOEG ME ALS EEN INDRINGER.

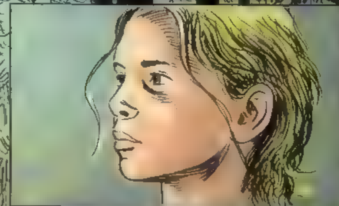

OOIT WOONDE ER IN HET DORP EEN GEZIN MET TWAALF KINDEREN. ALS DE VROUW MOEST BEVALLEN, STUURDE ZE OOK ALTIJD HAAR MAN WEG...
16

EN DAN GING HIJ OP CAFÉ!
BEDANKT VOOR DE TIP, MEISJE! HRHM!

DE EIK OP DE HEILIGE STEEN! DE WOLVENVALLEI IS DUS HELEMAAL NIET ZO MOEILIJK TE VINDEN!
HANGT ERVAN AF WIE 'M ZOEKT. HEE, IK LAAT JE. IK HEB ZES BEKJES TE VOEREN!

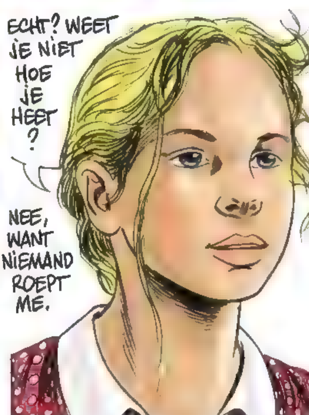

HEE DAAR!

NIET BANG ZIJN! REN NIET WEG! IK BEN MAAR EEN KLEIN MEISJE!

IK BEN ALICE! HOE HEET JIJ?
WEET IK NIET!

ECHT? WEET JE NIET HOE JE HEET?
NEE, WANT NIEMAND ROEPT ME.

EN HOE OUD BEN JE?
WEET IK OOK NIET. DUIZEND JAAR, OF OUDER...

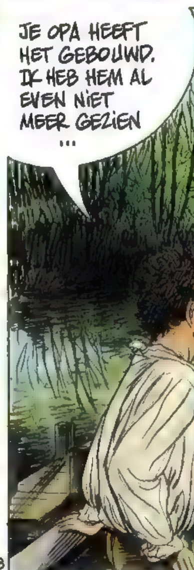

KOM, ALICE. IK LEER JE DE WOLVENVALLEI KENNEN. VORIGE KEER STOND JE HIER TOEN JE VADER JE RIEP...

O!
WELKOM BIJ ONS, ALICE!
WAT BEN JE KNAP!

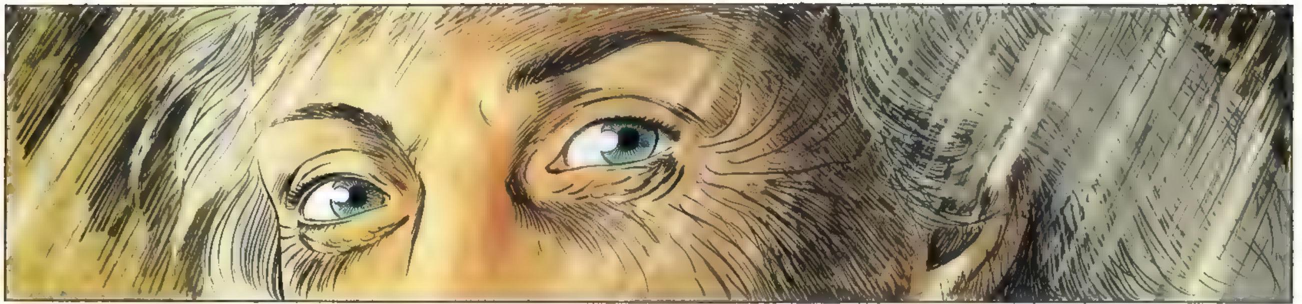

HET BLAUWE CHALET VAN OPA. PAPA ZEI ALTIJD DAT HET ALLEEN IN ONZE VERBEELDING BESTOND. NIET ECHT.

IK WIST WEL DAT HET GEEN VERZINSEL WAS.

MOOI, HÈ?
JA HOOR! PRACHTIG!
18

JE OPA HEEFT HET GEBOUWD. IK HEB HEM AL EVEN NIET MEER GEZIEN ...

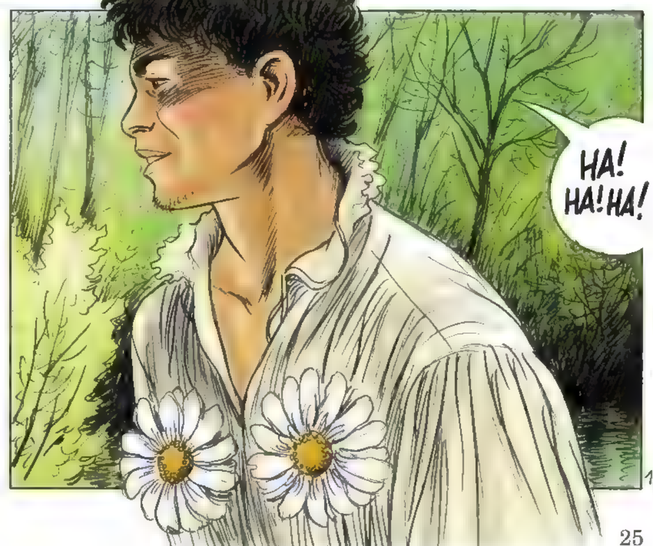

TIEN JAAR! TJA, ALS JE DUIZEND JAAR OUD BENT, IS DAT MAAR 'EVEN'... OPA OVERLEED NET VOOR IK GEBOREN WERD. IK ZOU 'M ZO GRAAG GEKEND HEBBEN.

DRIE JAAR LATER...

ALICE, IK KRIJG AL WAT BAARD. IK BEN AL DUIZEND JAAR NIET MEER GEGROEID, MAAR DANKZIJ JOU ONTDEK IK NU HET ECHTE LEVEN...

19

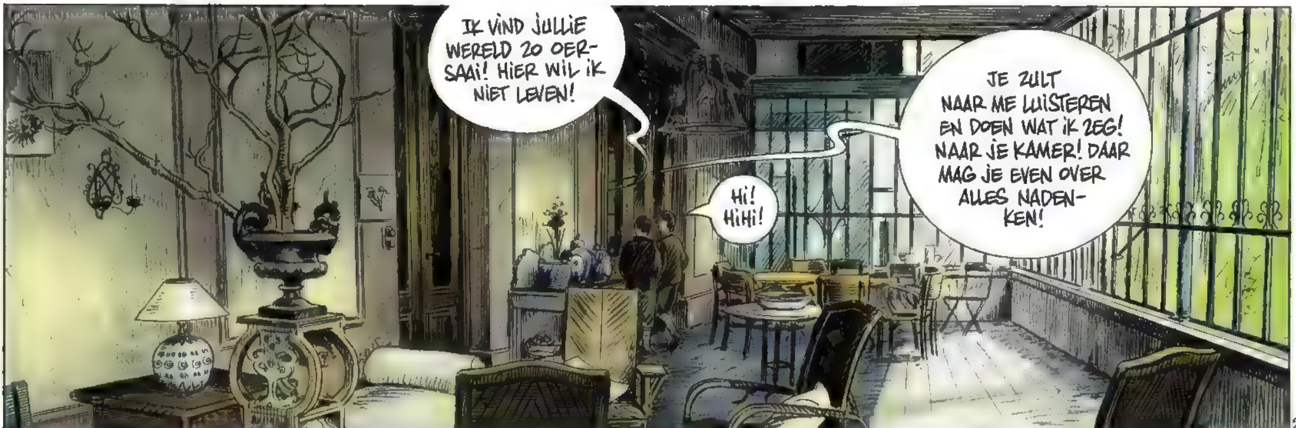

ALICE, JE BENT NU DERTIEN. JE WORDT EEN GROTE MEID. BINNENKORT BEN JE EEN VROUW. JE MOET JE VERANTWOORDELIJKHEID LEREN NEMEN EN JE OOK ALS EEN VROUW GEDRAGEN. MAAR JE LEEFT IN JE DROMEN EN JE HUPPELT DOOR 'T BOS. WAT IS ER TOCH MET JE? WAT ZOEK JE DAAR?

IK HEB HET BLAUWE CHALET VAN OPA ONTDEKT EN HET IS PRACHTIG!

DAT CHALET IS EEN LEGENDE. HET BESTOND ALLEEN IN DE DROMEN VAN JE OPA. NIEMAND HEEFT HET OOIT GEZIEN. JE OPA WAS EEN DROMER.

JE HEBT EEN ROL IN DIT GEZIN. ER IS VEEL WERK VOOR JOU. EN JE MOET JE BEST DOEN OP SCHOOL. AAN JE TOEKOMST DENKEN. JE DROOMT DE HELE TIJD, MAAR DE REALITEIT IS ANDERS. LEER MET JE TWEE VOETEN OP DE GROND TE STAAN!

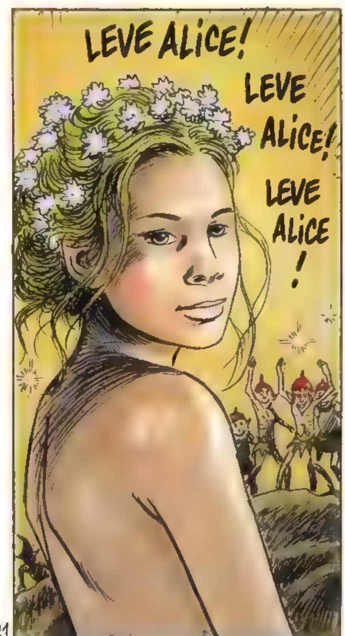
DAN KOMT HET MOMENT, WAAROP JE HERBOREN WORDT. DAT BETEKENT: JE ZIET HET DAGLICHT VERSCHIJNEN.

HET MEISJE DAT JE WAS, STAPT NU EEN ANDERE WERELD IN.

ALICE, JE WERD GEBOREN MET OOGJES DIE VOL SLIJM ZATEN...

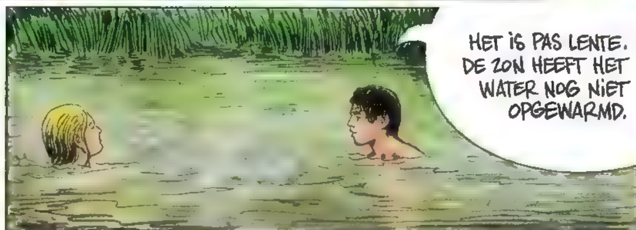

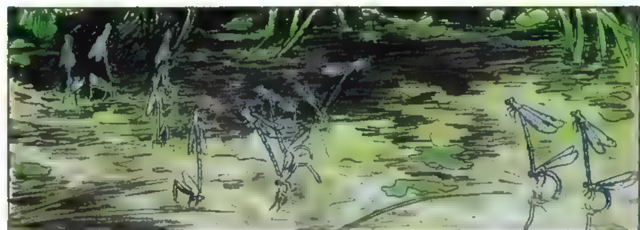

JE HEBT EEN MOOIE KONT, KNUL!

EN JIJ HEBT MOOIE TIETJES, ALICE!

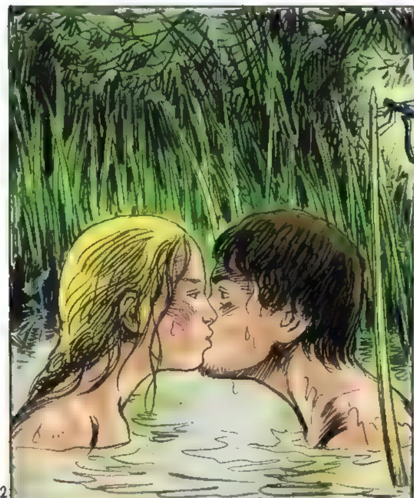
BRRR, HET WATER IS IJSKOUD!

OMDAT JE TOCH NIET NAAR ME WILT LUISTEREN, ALICE, HEB IK JE IN BRUSSEL INGESCHREVEN BIJ DE NONNEN. HOPELIJK KUNNEN ZIJ JE LEREN GEHOORZAMEN.

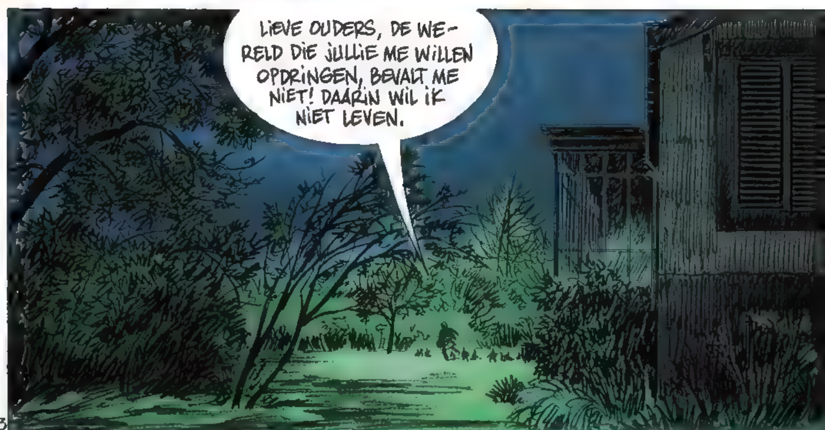

GAUW! SCHIET OP! WE KOMEN JE HALEN!
O, WAT BEN IK BLIJ DAT IK JULLIE ZIE, VRIENDJES.

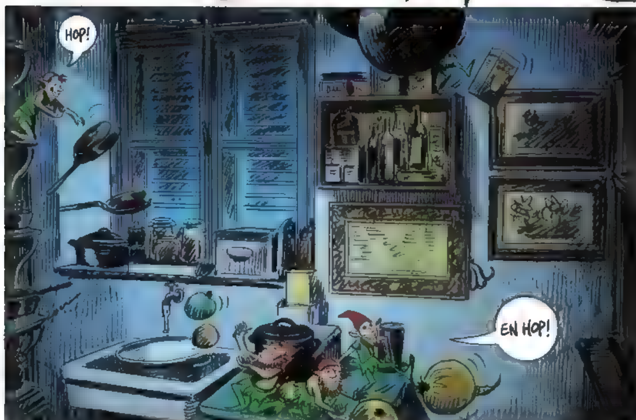

LIEVE OUDERS, DE WERELD DIE JULLIE ME WILLEN OPDRINGEN, BEVALT ME NIET! DAARIN WIL IK NIET LEVEN.

NEE, DAT LEVEN WIL IK NIET!

'N KLEINE AARDVERSCHUIVING OM HET VERTREK VAN ALICE TE VIEREN. MAAR WE MAKEN NIET TE VEEL KAPOT!

HOP!
EN HOP!

ALICE!
ALICE!
ALICE!

ALICE!
ALICE!
ALICE!

WE HEBBEN HET HELE BOS UITGEKAMD, MENEER DEVILLERS. GEEN SPOOR VAN UW DOCHTER TE VINDEN. EN DIE WOLVENVALLEI STAAT OOK NERGENS OP ONZE KAART.
DIE VALLEI BESTAAT OOK ALLEEN IN DE VERBEELDING VAN MIJN DOCHTER.

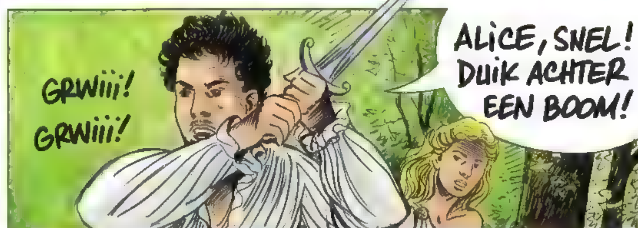

U VERTELDE ME DAT UW DOCHTER IN HAAR KAMER WAT DINGEN TEGEN DE GROND HEEFT GEGOOID VOOR ZE VERTROK. BLIJKBAAR IS ZE AAN HET PUBEREN. ZE KOMT WEL TERUG ALS ZE BIJGEDRAAID IS. HET IS 'S NACHTS NOG BITTER KOUD BUITEN. DAT HELPT!

Zomer

Alice staat op, tra la la la la la la.
Alice staat op, maar veel te vroeg, ja, veel te vroeg.
Haar moeder vraagt: Alice, wat is er? Heb je hoofdpijn, of is het wat anders dat je uit bed joeg?
Ik heb geen hoofdpijn, maar hartzeer.
Huil maar niet, Alice. Als het even kon, trouwde je met een prins of een baron.
Ik wil geen baron, en al helemaal geen prins. Ik ben alleen blij met m'n herder uit de wolvenvallei.
Die jongen krijg je niet, want hem hangen we in een boom.
Als je dat doet, hang mij dan naast 'm.

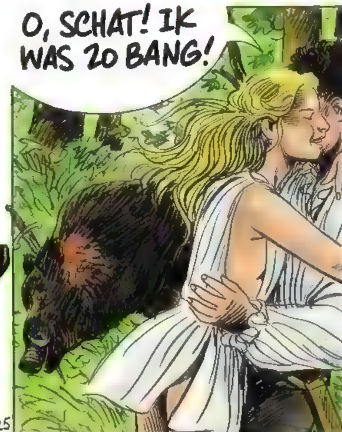

GRWiii!
GRWiii!

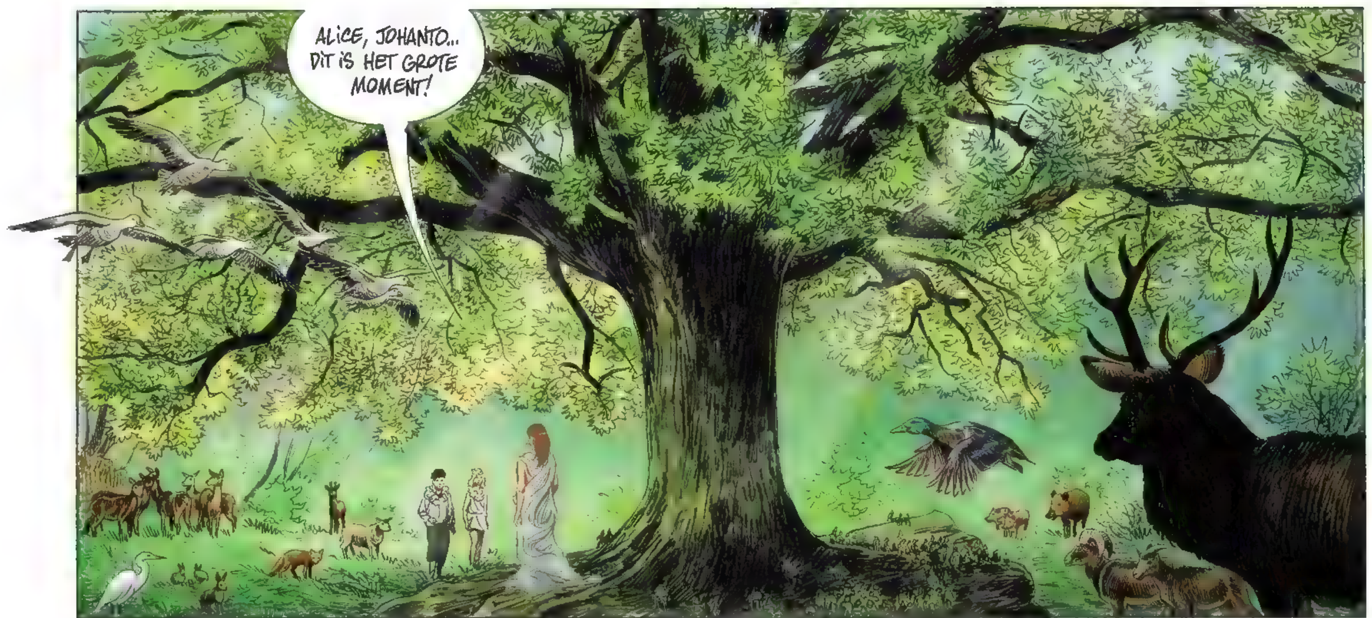

GRWiii!
GRWiii!

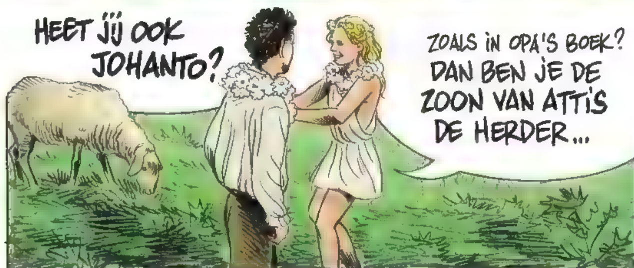

GRWiii!
GRWiii!
ALiCE, SNEL! DUiK ACHTER EEN BOOM!

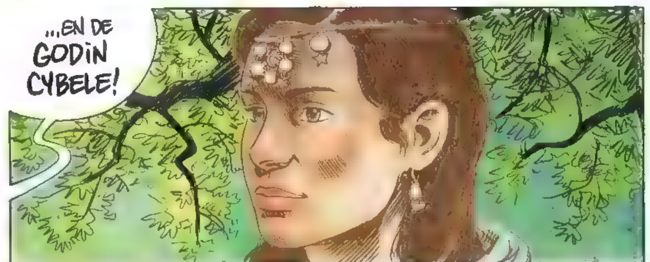

GRWiii!
GRWiii!

HiER, DiKZAK! PAK AAN!
GRWiiiiii!

O, SCHAT! IK WAS ZO BANG!

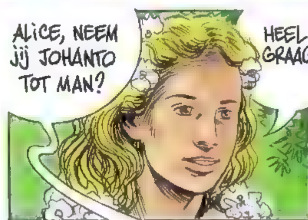

ALICE, JOHANTO...
DIT IS HET GROTE MOMENT!

HEET JIJ OOK JOHANTO?
ZOALS IN OPA'S BOEK? DAN BEN JE DE ZOON VAN ATTIS DE HERDER...

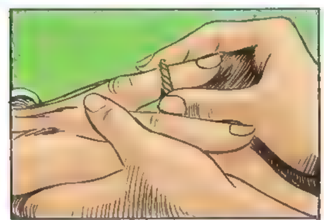

...EN DE GODIN CYBELE!

KOM, KINDEREN. IK ZAL JULLIE TROUWEN, ALS JE DAT WILT...

JOHANTO, NEEM JIJ ALICE TOT VROUW?
JA, GRAAG!

ALICE, NEEM JIJ JOHANTO TOT MAN?
HEEL GRAAG!

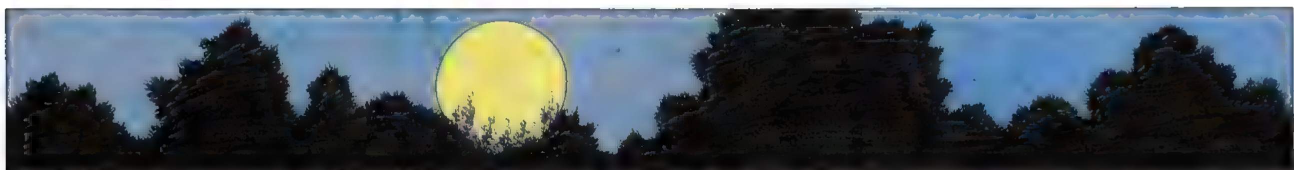

DEZE RINGEN ZIJN VAN GE-VLOCHTEN GRAS, DUS ZE VER-GAAN SNEL. MAAR JULLIE BAND IS EEUWIG EN ZAL STERKER WORDEN MET DE JAREN.
JE MAG DE BRUID NU KUSSEN, ZOON!
26

LEVE ALICE EN JOHANTO!

LEVE HET JONGE PAAR VAN DE WOLVEN-VALLEI!

Toen ik nog bij vader woonde. Woonde, tra la la la la. Toen ik nog bij vader woonde, nog huwbaar was ik toen...

En de herderin me vroeg op haar schaap te passen...

De herder die het schaap liet grazen in lange groene grassen...

...probeerde me steeds weer te kussen, en me naar het bos te lokken.

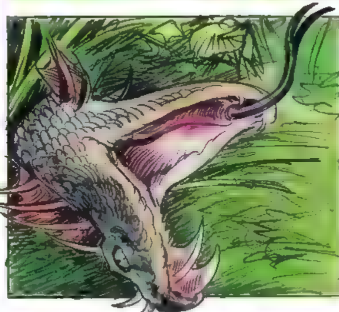
Daar wilde hij me kussen in het groen.

Maar daar aangekomen, was plots te horen...

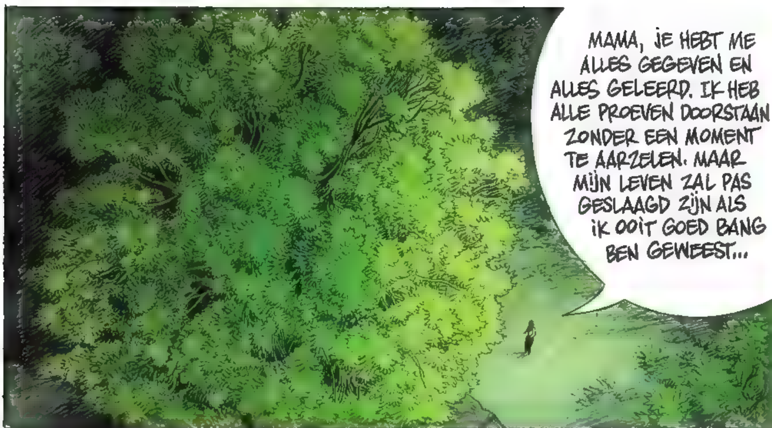
ALICE, RENNEN!

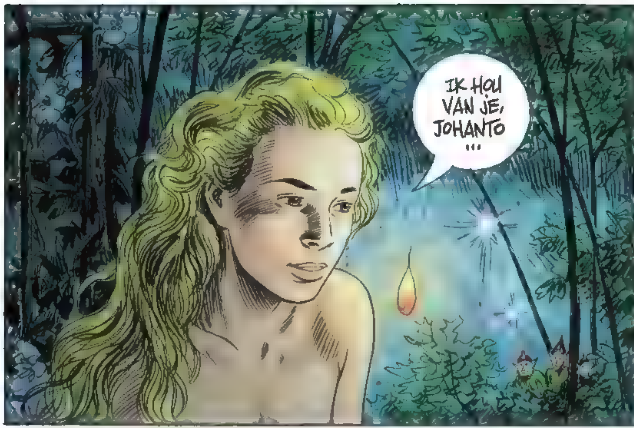

MAMA, JE HEBT ME ALLES GEGEVEN EN ALLES GELEERD. IK HEB ALLE PROEVEN DOORSTAAN ZONDER EEN MOMENT TE AARZELEN. MAAR MIJN LEVEN ZAL PAS GESLAAGD ZIJN ALS IK OOIT GOED BANG BEN GEWEEST...

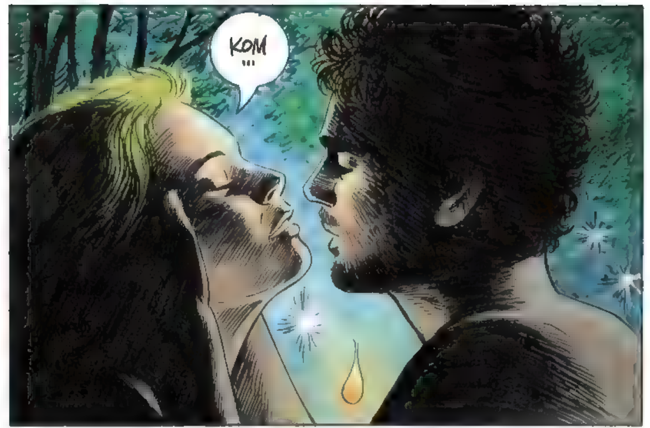

MAMA, IK WIL ZO GRAAG ALLES LEREN. MAAR LEER ME EERST TE BIBBEREN EN TE BEVEN!

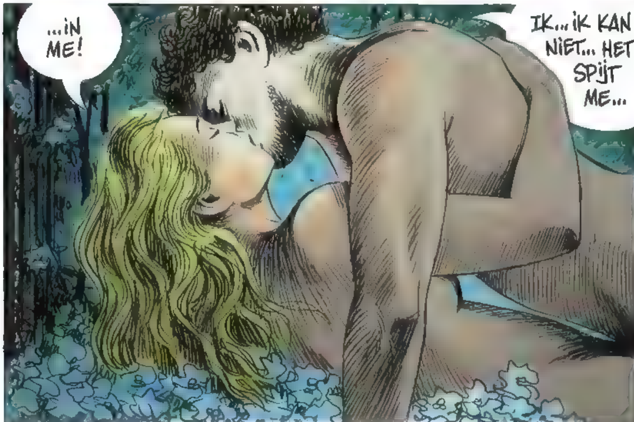
IK WEET NIET WAT ANGST IS...
IK KAN ER ME NIETS BIJ VOORSTELLEN.

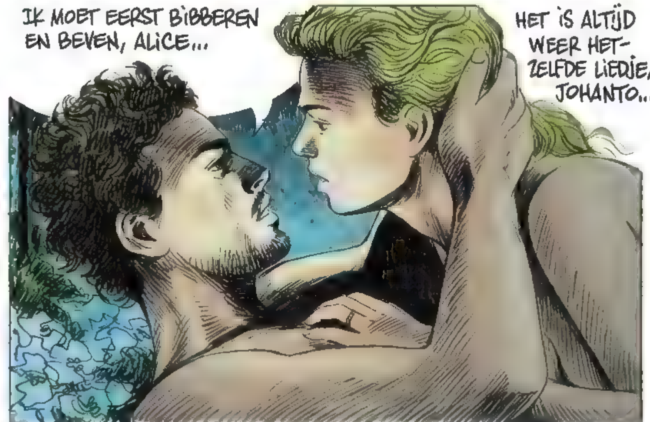

EN ZOLANG IK NIET WEET WAT BANG ZIJN IS, BEN IK OOK NIET KLAAR...
29

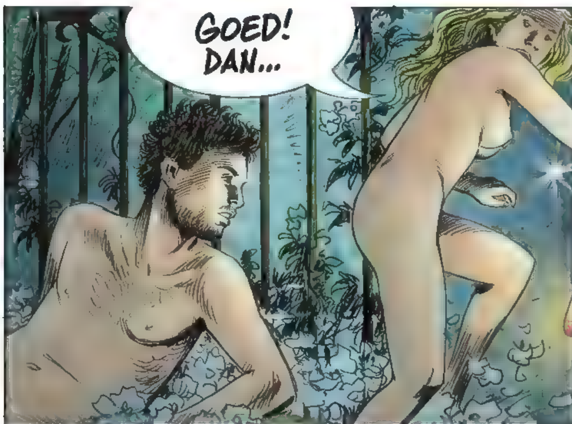

IK HOU VAN JE, JOHANTO ...

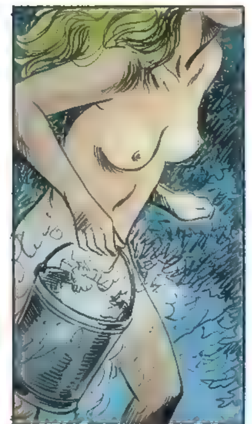

KOM ...

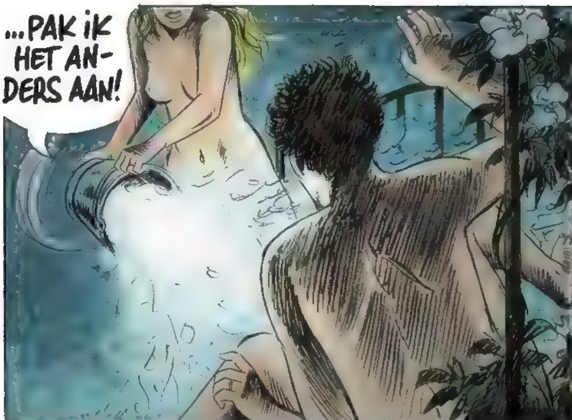

...IN ME!
IK... IK KAN NIET... HET SPIJT ME...

IK MOET EERST BIBBEREN EN BEVEN, ALICE...
HET IS ALTIJD WEER HET-ZELFDE LIEDJE, JOHANTO...

GOED! DAN...

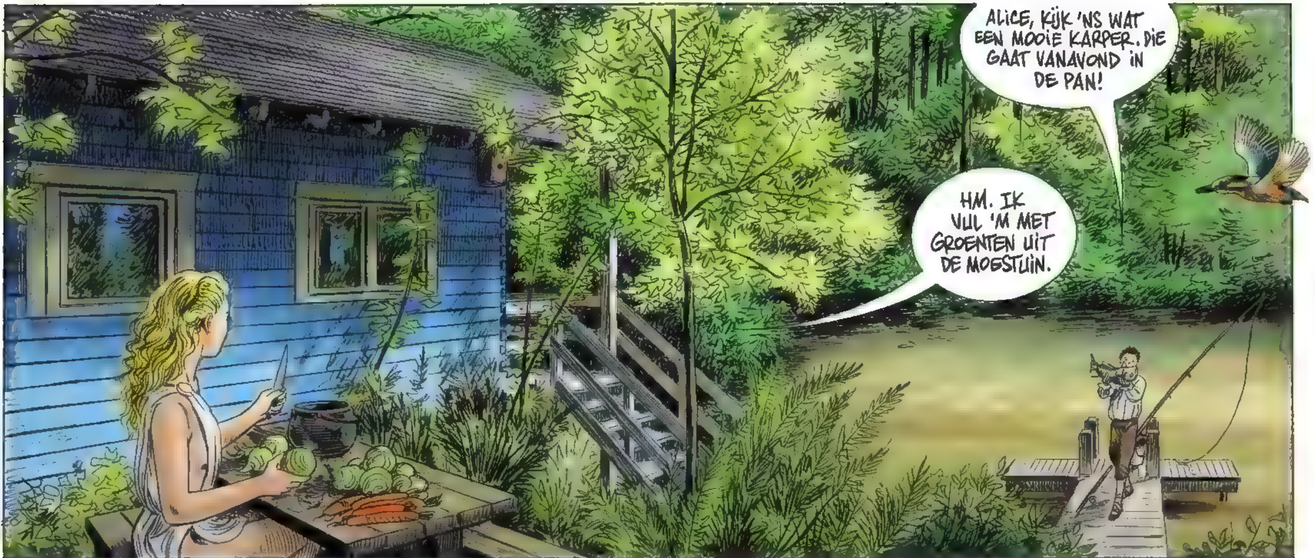

...PAK IK HET AN-DERS AAN!

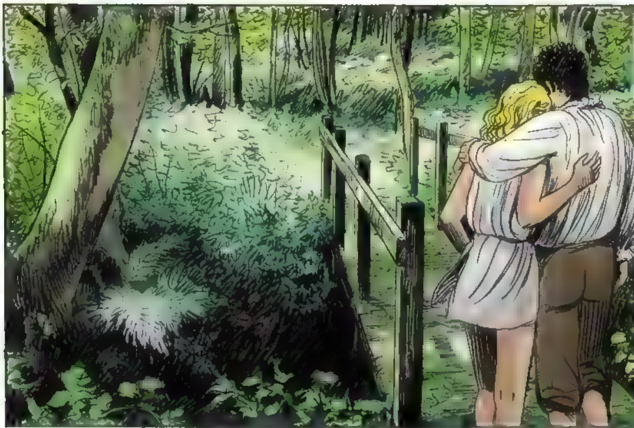

O, SCHAT, NU BIBBER EN BEEF IK...
30

NU WEET IK DANKZIJ JOU WAT HET IS ...

JE MOET BRANDNETELZAAD PLETTEN, MENGEN MET PEPER EN HONING. ALS JE DAT IN WIJN DOET, RAAKT DE MAN ERG SNEL OPGEWONDEN. IN DIE MATE DAT OOK HET MEISJE ONMIDDELLIJK GEPRIKKELD RAAKT.
KNOFLOOK IS NOG EEN VERSTERKEND MIDDEL EN GEEFT EXTRA KRACHT. MAAR DOOR DE SCHERPE GEUR STINKT DE ADEM VAN DE PERSOON DIE ERVAN EET.
HET VOORDEEL KAN DUS SNEL KEREN EN EEN HINDERNIS WORDEN TUSSEN DE MINNAARS ...
WIE LIEVER GEEN RISICO'S NEEMT EN TOCH Z'N PRESTATIES WIL VERGROTEN: KAUW WAT GEMBER OP AZIJN. NIET ALLEEN VERDWIJNT DE KNOFLOOKGEUR DAN, MAAR DE GEMBER WERKT STIMULEREND...

GEMBER IS VIRIEL EN KRACHTIG. HET VERHOOGT DE BLOEDDRUK EN DE TRANSPIRATIE NEEMT AF. GEMBER ZORGT OOK VOOR EEN BETERE 'BEVLOEIING' IN HET MANNELIJK LID.
HOU TOCH OP, JULLIE!
JOHANTO HEEFT HELEMAAL GEEN AANWIJZINGEN NODIG. DAT ZIEN JULLIE TOCH!
OM NIET TE WORDEN GECONFRONTEERD MET EEN OPSTOOT VAN SEKSUELE GEVOELENS IN HET ECHTELIJKE BED, HAD JOHANTO AL ZIJN EMOTIES UITGESCHAKELD. MAAR JIJ, ALICE, HEBT HEM GELEERD ANGST TE AANVAARDEN ALS ONDERDEEL VAN ZIJN MENSELIJKE PERSOONLIJKHEID. JIJ GAF HEM DE KANS OM VOLWASSEN TE WORDEN. JE HEBT HEM GELEERD ZIJN PRIKKELS NIET TE VERDRINGEN, MAAR ZE TE AANVAARDEN.
31

ER WAS EENS, DIEP IN HET BOS, EEN ROMEO DIE MET ZIJN TAK AANSCHURKTE TEGEN ZIJN BUURVROUW JULIA.

JULIA HIELD NIET VAN ZOVEEL VRIJPOSTIGHEID. OMDAT ZE DE TAK NIET KON BREKEN, SLOKTE ZE HEM OP!

ROMEO'S TAK STIERF AF EN VIEL. JE ZAG TOEN OP DE BOMEN ALLEEN NOG EEN GROTE WRONG, ALS TWEE MONDEN DIE ELKAAR INNIG KUSTEN.

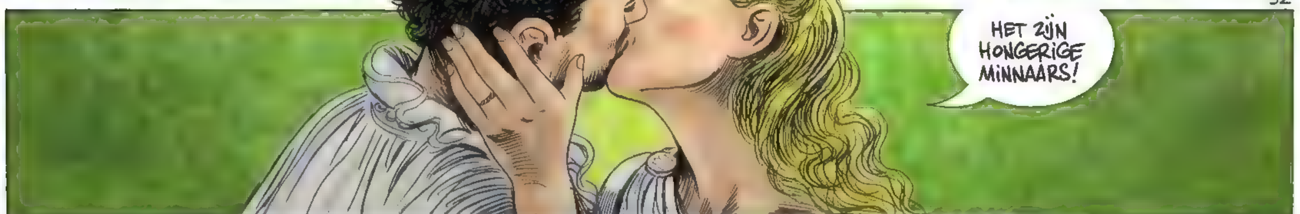

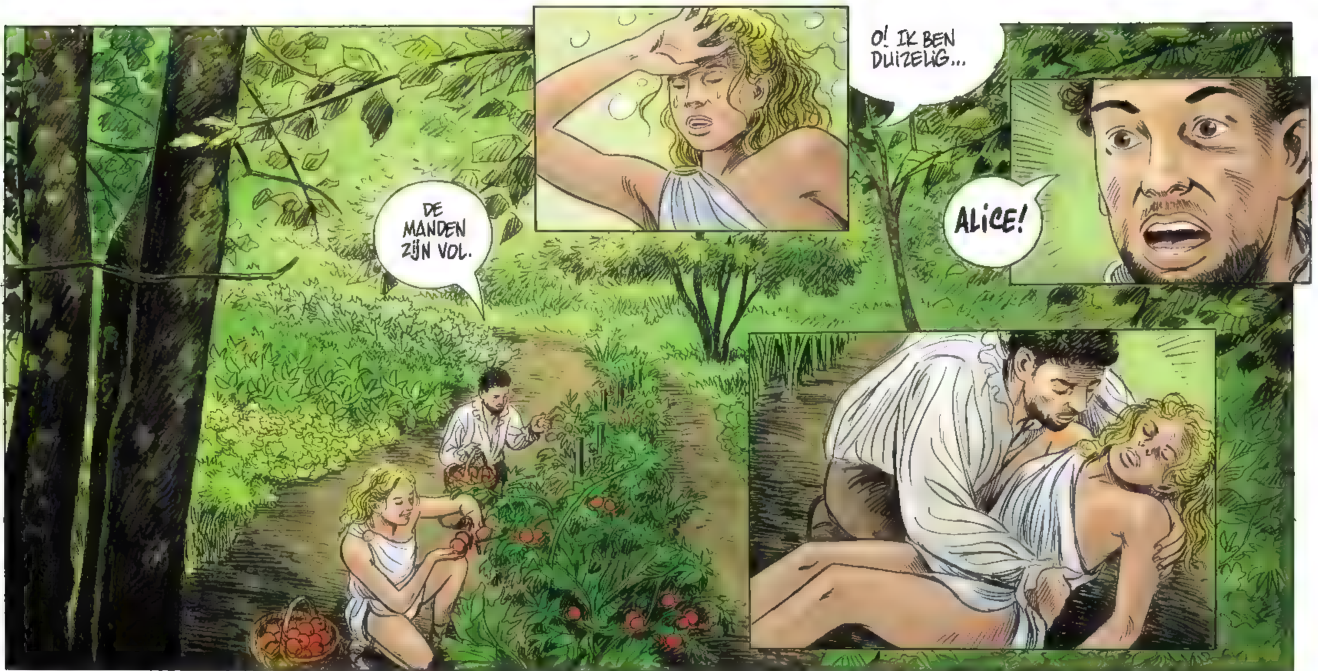

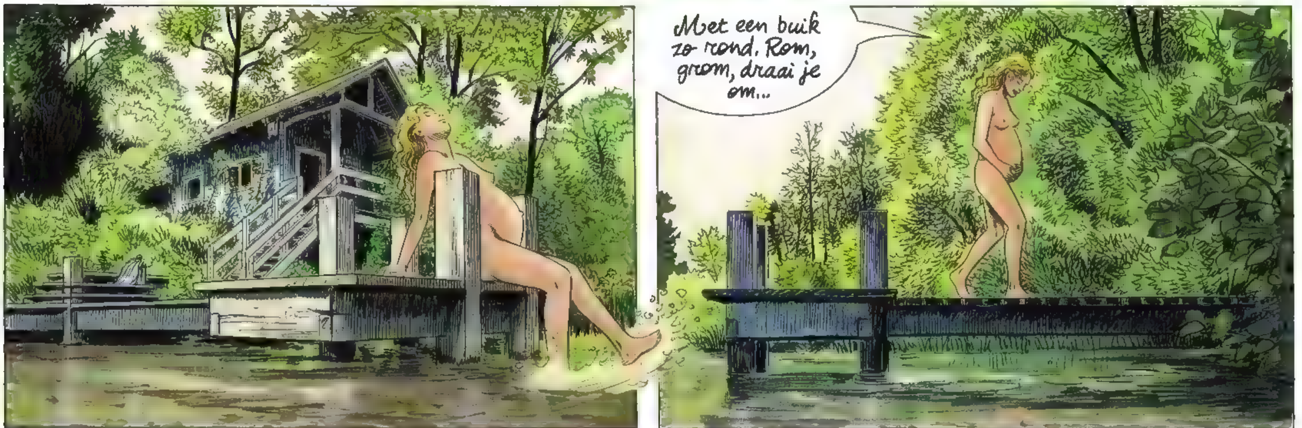

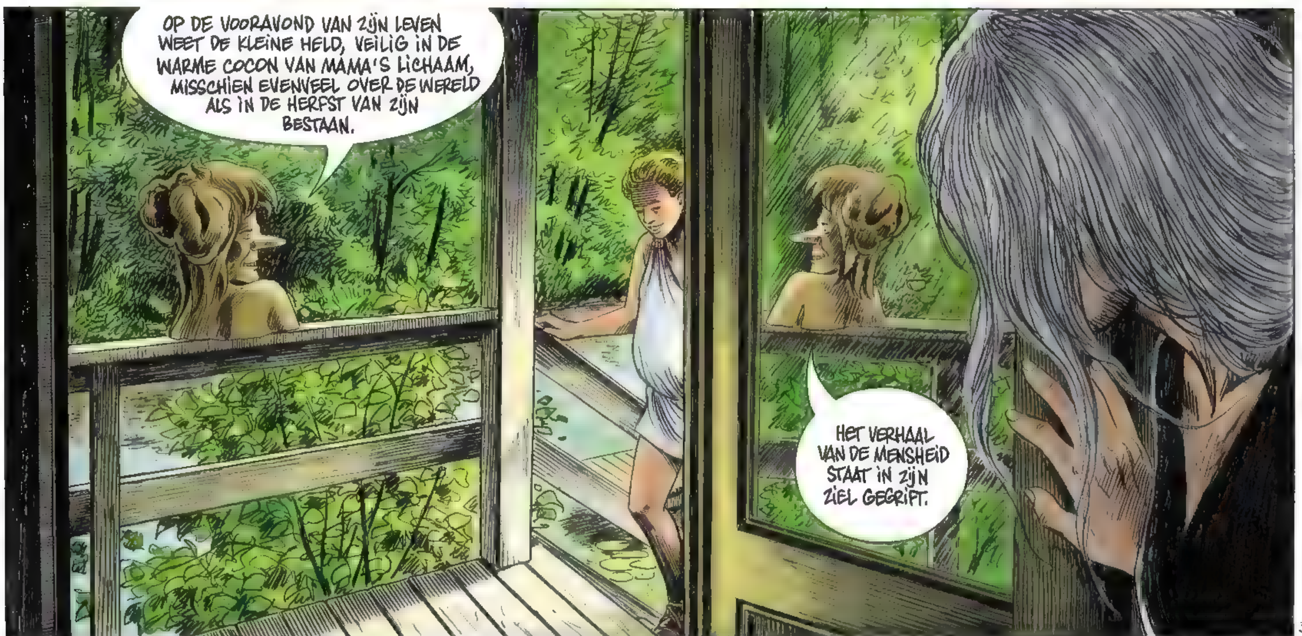
32

EN DUS LOOPT HET SPROOKJE TOCH GOED AF, ALICE. HET KOMT WEER GOED EN DE BOMEN BLIJVEN ELKAAR KUSSEN. TIEN, VIJFTIEN JAAR LANG... MISSCHIEN WEL HUN HELE LEVEN.

DE MANDEN ZIJN VOL.
O! IK BEN DUIZELIG...
ALICE!

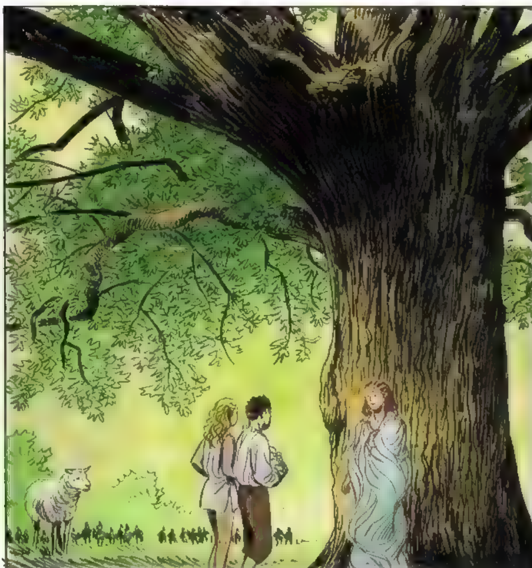

Met een buik zo rond. Rom, grom, draai je om...

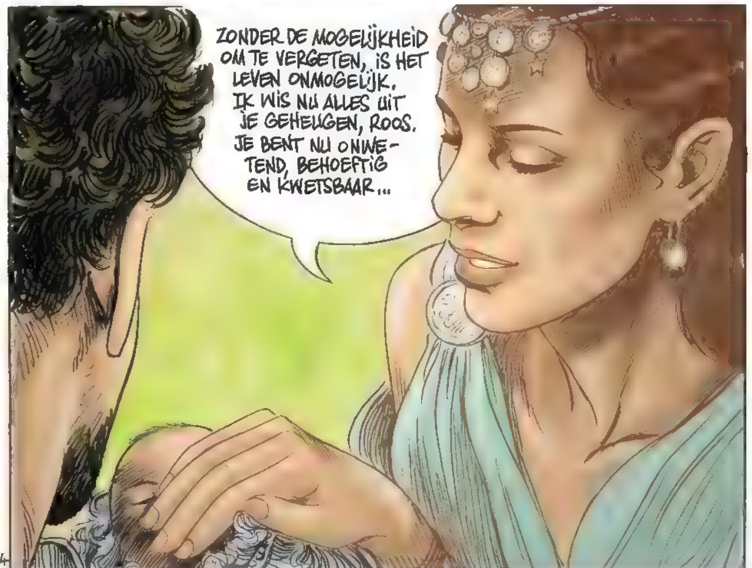

OP DE VOORAVOND VAN ZIJN LEVEN WEET DE KLEINE HELD, VEILIG IN DE WARME COCON VAN MAMA'S LICHAAM, MISSCHIEN EVENVEEL OVER DE WERELD ALS IN DE HERFST VAN ZIJN BESTAAN.
HET VERHAAL VAN DE MENSHEID STAAT IN ZIJN ZIEL GEGRIFT.
33

PERSEN, ALICE! NOG EVEN!
GOED ZO! HIER IS ZE!

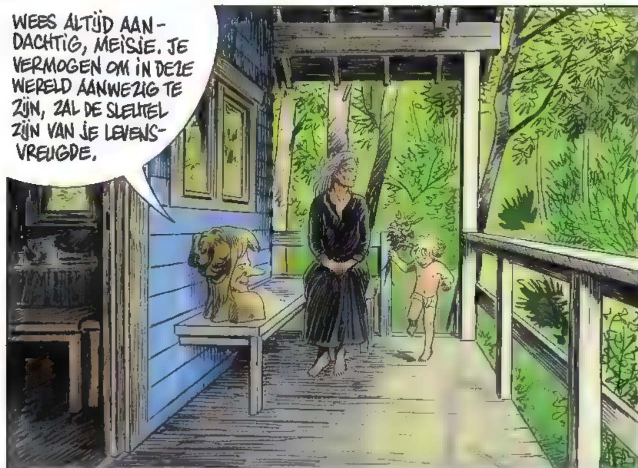

LIEVE SCHAT, JE HEBT DE WOLVENVALLEI EEN PRINSES GESCHONKEN!
WEEEEEE

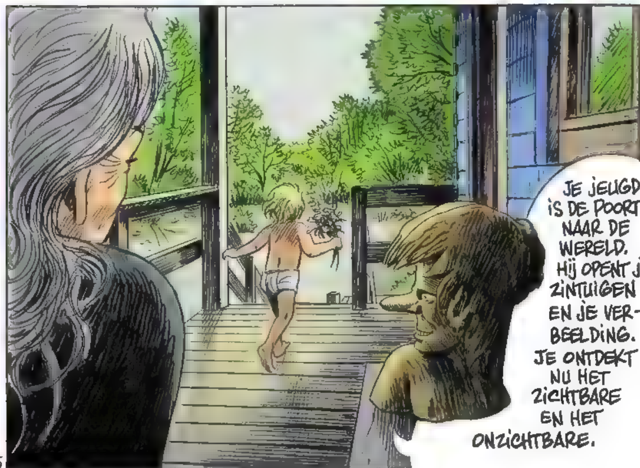

HET IS EEN MEISJE EN ZE HEET ROOS!

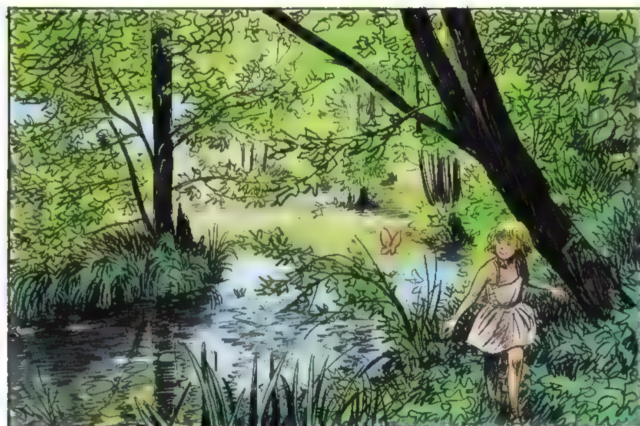

ZONDER DE MOGELIJKHEID OM TE VERGETEN, IS HET LEVEN ONMOGELIJK. IK WIS NU ALLES UIT JE GEHEUGEN, ROOS. JE BENT NU ONWETEND, BEHOEFTIG EN KWETSBAAR...

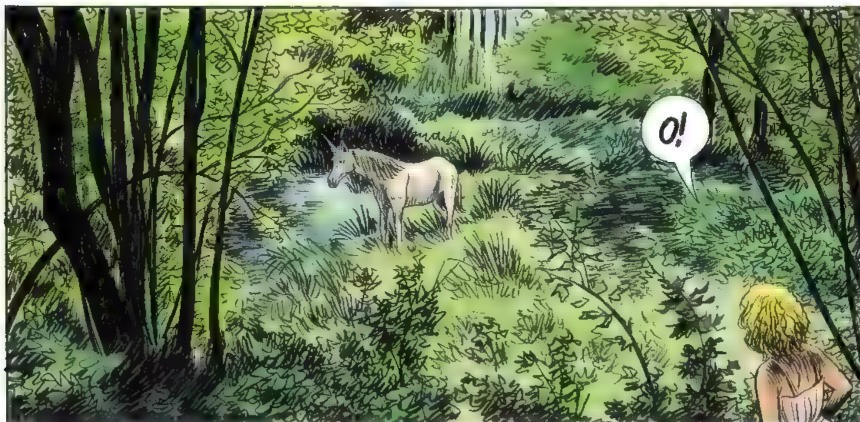
ROOS...
ALLES WAT JE AANRAAKT, WAT JE RUIKT EN WAT JE ONT-DEKT, ZAL IN JE OPGESLA-GEN WORDEN. GEUREN ZIJN JE NEUS, SMAKEN WORDEN JE TONG...

WEES ALTIJD AAN-DACHTIG, MEISJE. JE VERMOGEN OM IN DEZE WERELD AANWEZIG TE ZIJN, ZAL DE SLEUTEL ZIJN VAN JE LEVENS-VREUGDE.
35

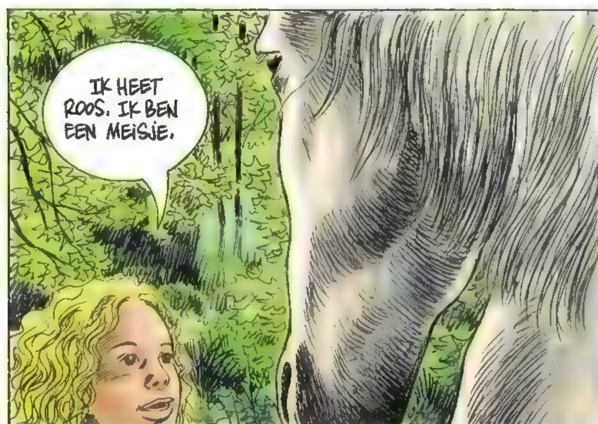

JE JEUGD IS DE POORT NAAR DE WERELD. HIJ OPENT JE ZINTUIGEN EN JE VER-BEELDING. JE ONTDEKT NU HET ZICHTBARE EN HET ONZICHTBARE.

ROOS! NIET TE VER, HOOR!
NEE, MAMA!

O!

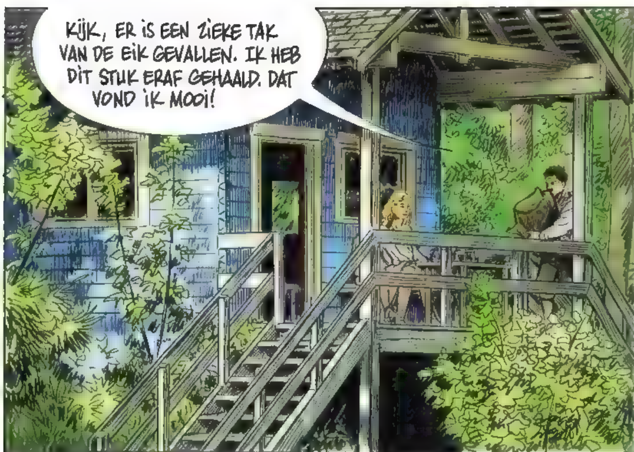

HEE, WIE BEN JIJ?

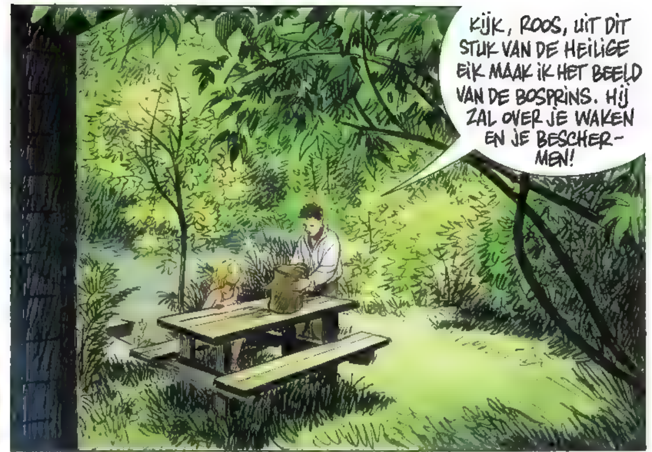

IK HEET ROOS. IK BEN EEN MEISJE.

EN WIE BEN JIJ?
EEN EENHOORN!
ECHT? IK DACHT DAT KINDEREN MONSTERS WAREN DIE ALLEEN IN JE FANTASIE BESTAAN!

AH? IK DACHT DAT EENHOORNS DIEREN WAREN DIE ALLEEN IN M'N FANTASIE BESTAAN, EN IN DE VERHALEN DIE MAMA VOORLEEST ...

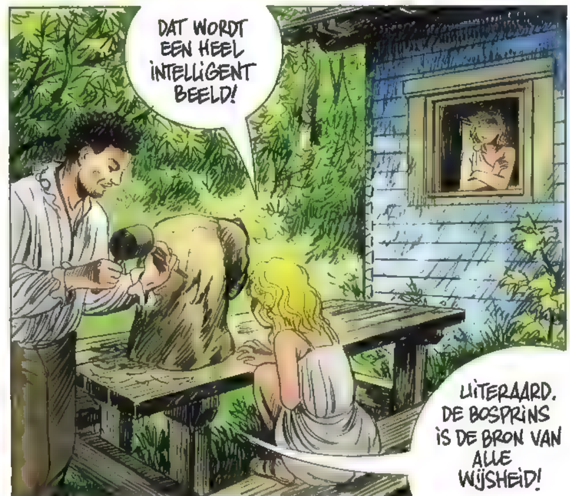

MAAR ALS JIJ IN MIJ GELOOFT, GELOOF IK IN JOU...

ALICE, ONZE DOCHTER LIJKT ALS TWEE DRUPPELS WATER OP HET MEISJE DAT JIJ WAS TOEN JE VOOR HET EERST NAAR DE WOLVENVALLEI KWAM.

KIJK, IK BEN NIET BANG VAN 'M!

37

- ZO BEN JE IN ONZE FAMILIE OPGENOMEN. WEET JE DAT NOG, PRINS?
- ALS DE DAG VAN GISTEREN, ALICE...

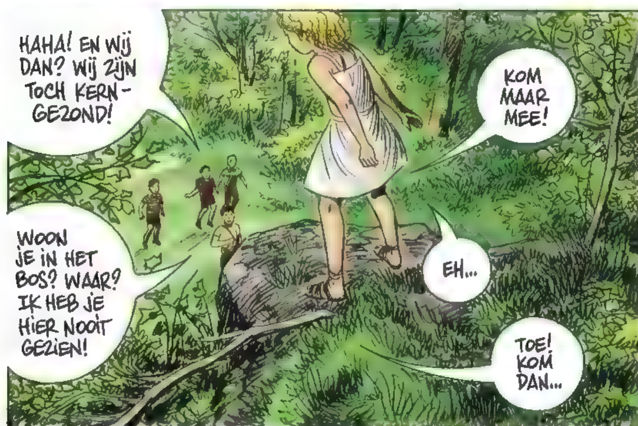

LAAT ME MET RUST, GAAI!
JE TREKT TE DIEP DE WOLVENVALLEI IN, ROOS!

EH... WEET JE WEL ZEKER DAT WE DE WEG TERUGVINDEN, PIERRE?
GEEN PANIEK. IK KEN DIT BOS ALS M'N BROEKZAK.

WAAR KOMT ZIJ VANDAAN?
KOM MEE! GEEN MEISJE DURFDE OOIT MET ONS MEE TE KOMEN!

IK MAG NIET VERDER DAN DEZE ROTS!
WAAROM NIET?
VERDEROP IS DE WERELD GEVAARLIJK! ALS IK DAAR KOM, STERF IK!

HAHA! EN WIJ DAN? WIJ ZIJN TOCH KERNGEZOND!
KOM MAAR MEE!
WOON JE IN HET BOS? WAAR? IK HEB JE HIER NOOIT GEZIEN!
EH...
TOE! KOM DAN...

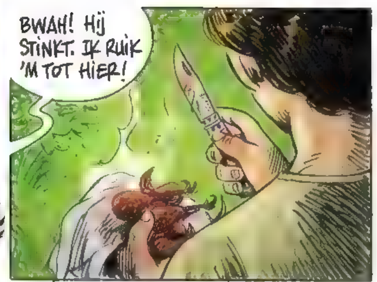

HOE HEET JE?
ROOS!
IN HET BOS WONEN IS VAST GEWELDIG. MOET JE DAN NOOIT NAAR SCHOOL?

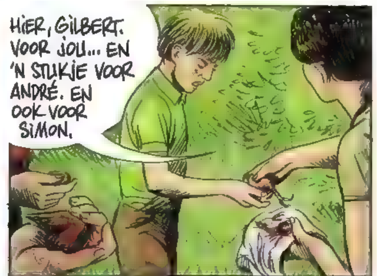

MIJN VADER VERTELDE ME OOIT 'N VERHAAL OVER EEN MEISJE, ALICE, DAT IN DE VILLA WOONDE. MAAR ZE LIEP WEG EN NIEMAND HEEFT HAAR OOIT TERUGGEVONDEN.
HET BOS HAD HAAR OPGEZOGEN. HAAR FAMILIE IS LATER UIT WANHOOP UIT HET DORP VERTROKKEN.

HOE HETEN JE OUDERS?
MIJN VADER JOHANTO. EN MIJN MOEDER AL...CYBELE.
CYBELE? IS DAT EEN VROUWENNAAM?
DE NAAM VAN EEN GODIN.
38

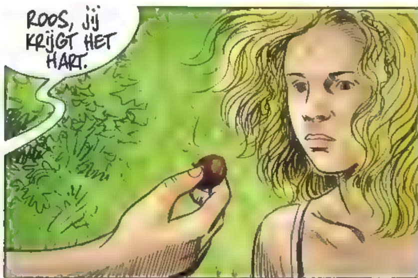

EN ROOS IS DE NAAM VAN EEN BLOEM.

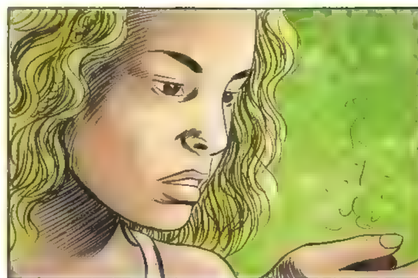

ZIE JE WEL, ER IS NIKS GEBEURD.
KOM, JONGENS. TIJD VOOR DE PROEF. DAARVOOR ZIJN WE HIER. DE PROEF WAARIN JULLIE JE MOED EN JE DURF MOETEN BEWIJZEN.
DE PROEF MET DE DUIF!
EH... HALLO!
IK HEB HEM GISTEREN BIJ HET HUIS GEVONDEN. HIJ WAS VAST TEGEN HET RAAM VAN DE SALON GEVLOGEN.

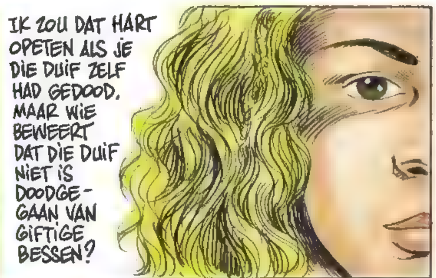

BWAH! HIJ STINKT. IK RUIK 'M TOT HIER!

HIER, GILBERT. VOOR JOU... EN 'N STUKJE VOOR ANDRÉ. EN OOK VOOR SIMON.

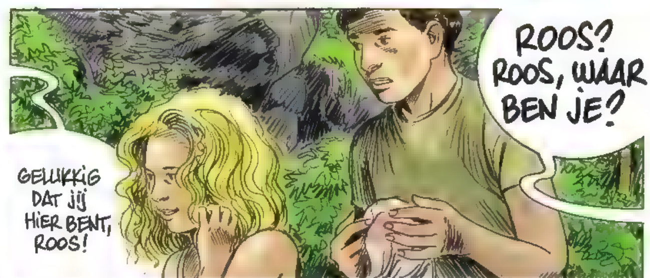

WIE 'T STUK OPEET DAT IK NIET HEB GEGEVEN, IS GESLAAGD VOOR DE PROEF 'GEEN BEETJE BANG!'.

ROOS, JIJ KRIJGT HET HART.

IK ZOU DAT HART OPETEN ALS JE DIE DUIF ZELF HAD GEDOOD. MAAR WIE BEWEERT DAT DIE DUIF NIET IS DOODGEGAAN VAN GIFTIGE BESSEN?

ZE HEEFT GELIJK, PIERRE.
MISSCHIEN IS DE DUIF VERGIFTIGD. DAN WORDEN WIJ OOK ZIEK.

ROOS? ROOS, WAAR BEN JE?
GELUKKIG DAT JIJ HIER BENT, ROOS!

39

DA'S PAPA. IK MOET TERUG. VERTEL NIEMAND DAT JE ME HIER HEBT GEZIEN! DAT BLIJFT ONS GEHEIMPJE.
BELOOFD. HOPELIJK ZIEN WE JE SNEL TERUG. JE BENT NU EEN VAN ONS.

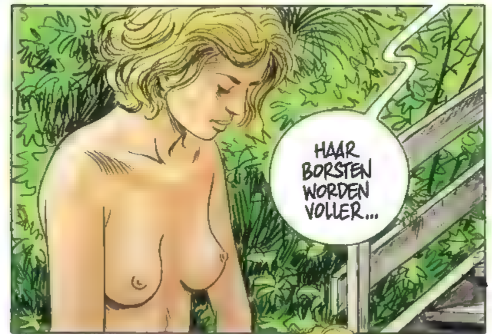

BIJ EEN INWIJDINGSPROEF MOETEN FYSIEKE EN MENTALE KRACHT SAMENKOMEN. DOOR DIE MENTALE KRACHT IS ROOS OPGENOMEN IN DE GROEP JONGEREN, ZONDER HET DOEL VAN DE PROEF IN TWIJFEL TE TREKKEN. ZE HEEFT HEEL SUBTIEL GEREAGEERD.

DE ZOMER LOOPT OP Z'N EINDE. DE OOIEVAARS MAKEN VAN DEZE LAATSTE WARME ZOMERDAGEN GEBRUIK OM AL EVEN DE HOGERE LUCHTLAAG OP TE ZOEKEN ALS VOORBEREIDING OP HUN LANGE REIS. ZONDER DE MINSTE INSPANNING.

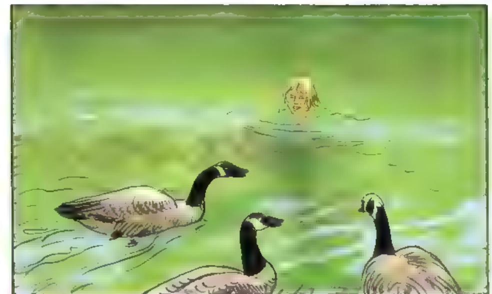
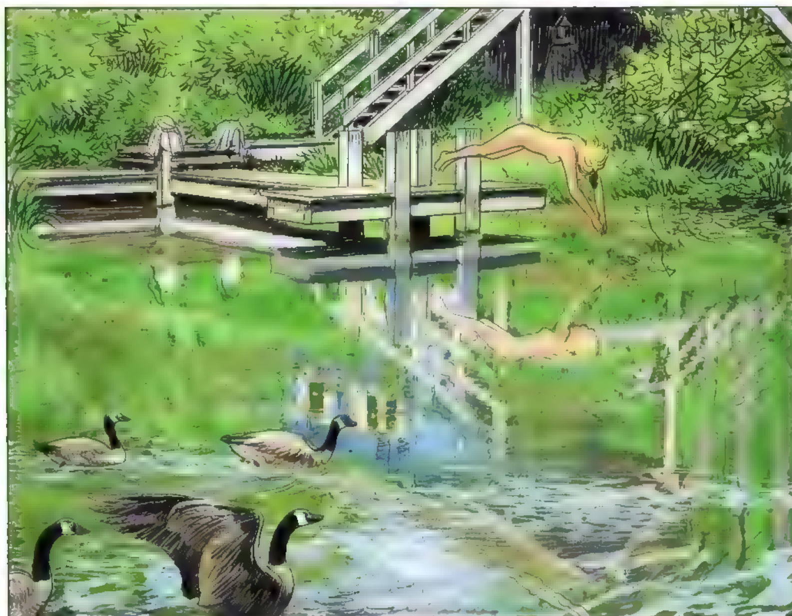
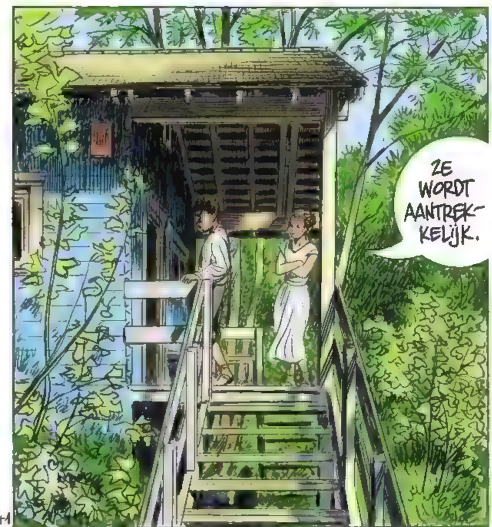
HET BURLEN IS BEGONNEN. JONGE HERTEN GAAN OP ZOEK NAAR EEN REE, MAAR DE OUDERE MANNETJES BEWAKEN HUN ROEDEL. DUS WORDT ER STRAKS GEVOCHTEN.

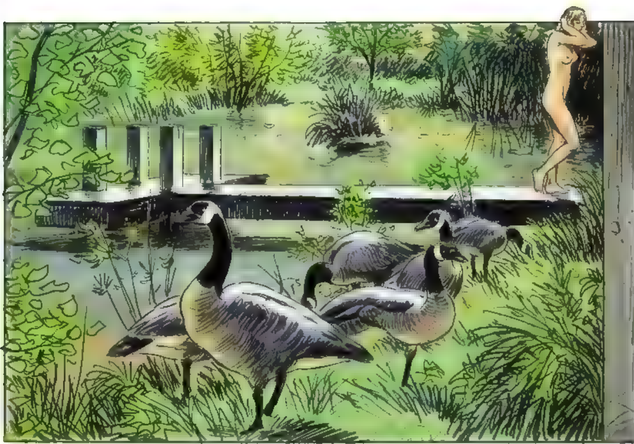
40

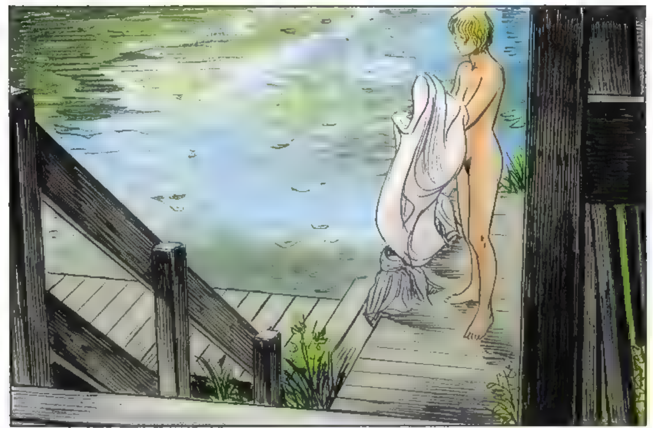
Herfst

HAAR BORSTEN WORDEN VOLLER...

...HAAR HEUPEN BREDER, HAAR BILLEN RONDER ...

ROOS IS EEN VROUW GEWORDEN, JOHANTO.

ZE WORDT AANTREK-KELIJK.

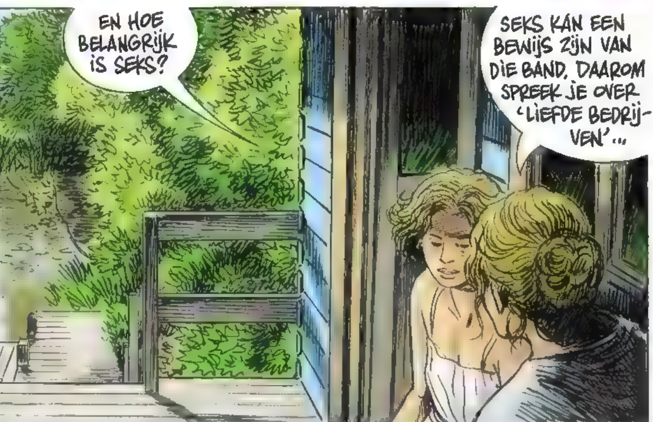

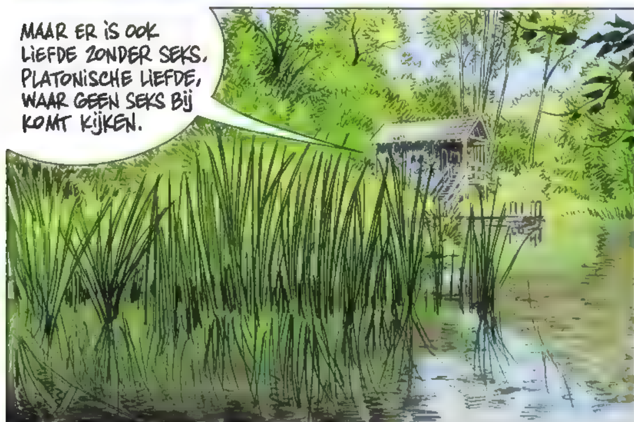

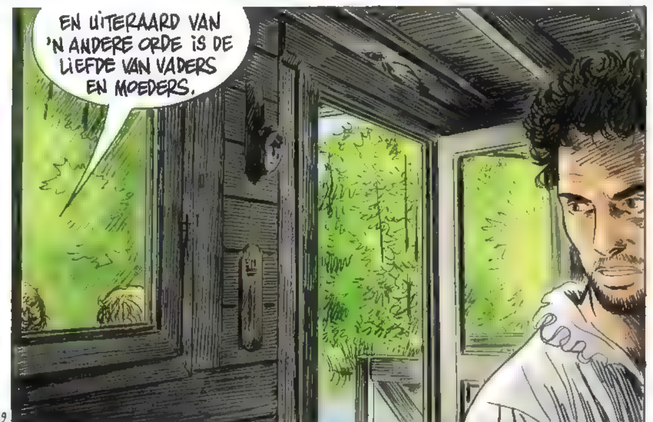

MAMA, WAT IS LIEFDE EIGENLIJK? IK WEET ALLEEN WAT ER IN SPROOKJES STAAT. WIL JIJ ME ALLES UITLEG-GEN, SAMEN MET PAPA?
LIEFDE? DAT ZIJN KRIEBELS IN JE BUIK... JE HART DAT ALS EEN SNEL-TREIN TEKEERGAAT.

VERLIEFD ZIJN VOELT ALS EEN ROES. MEESTAL ZIJN DAT DE EERSTE SYMPTOMEN VAN LIEFDE. MET JE VADER WAS HET LIEFDE OP HET EERSTE GEZICHT. DAT WAS OOK NET EEN SPROOKJE. EN OOK AL HEBBEN WE SOMS MENINGSVERSCHILLEN, DE WIL OM SAMEN TE ZIJN, IS VEEL GROTER... WAT WIJ KENNEN, IS ÉCHTE LIEFDE.

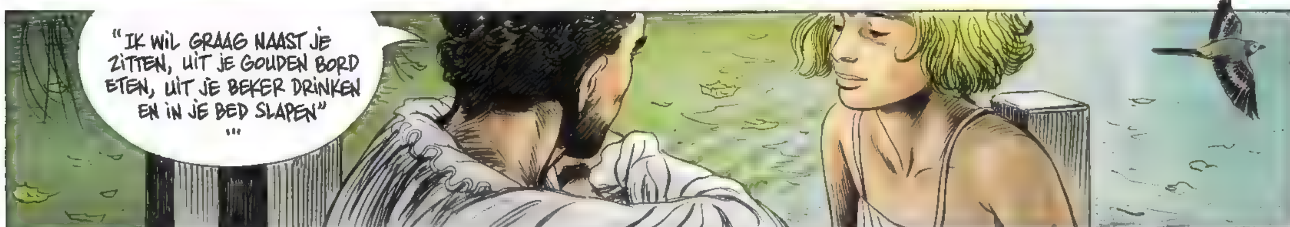

EN HOE BELANGRIJK IS SEKS?
SEKS KAN EEN BEWIJS ZIJN VAN DIE BAND. DAAROM SPREEK JE OVER 'LIEFDE BEDRIJ-VEN'...

MAAR ER IS OOK LIEFDE ZONDER SEKS. PLATONISCHE LIEFDE, WAAR GEEN SEKS BIJ KOMT KIJKEN.
42

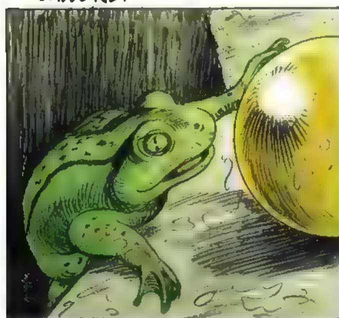

EN UITERAARD VAN 'N ANDERE ORDE IS DE LIEFDE VAN VADERS EN MOEDERS.

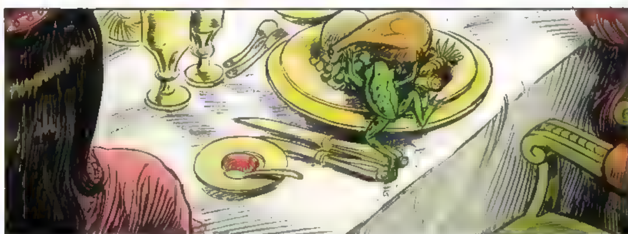

DE PRINSES ACCEPTEERT, MAAR BEDENKT DAT EEN KIKVORS TOCH NIET IN STAAT IS OM MET EEN MENS SAMEN TE LEVEN.
DE KIKKER DUIKT IN HET WATER EN KOMT TERUG MET HET BALLETJE.

DE PRINSES HOLT WEG MET HAAR SPEELTJE EN VERGEET WAT ER IS GEBEURD.

ALS DE VOLGENDE DAG DE KONING, DE FAMILIE EN DE HOFHOUDING AAN TAFEL ZITTEN, KLOPT DE KIKKER AAN DE DEUR. DE PRINSES DOET DE DEUR OPEN, MAAR SLAAT HEM METEEN WEER DICHT. DE KONING ZIET DAT ZIJN DOCHTER IN PANIEK RAAKT EN VRAAGT OM UITLEG. ALS ZE VERTELT WAT ER DE DAG VOORDIEN IS GEBEURD, ZEGT DE KONING DAT ZE HAAR BELOFTE MOET NAKOMEN. EN DUS LAAT DE PRINSES DE KIKKER WEER BINNEN, MAAR ZE WEIGERT HEM OP DE TAFEL TE ZETTEN. WEER ZEGT DE KONING DAT ZE MOET DOEN WAT ZE HEEFT BELOOFD.

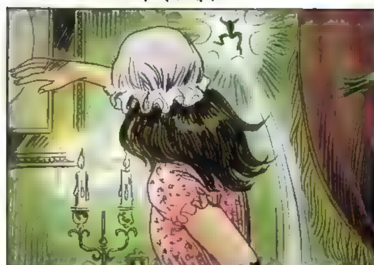

NADAT HIJ ZIJN BUIKJE VOL HEEFT GEGETEN, WORDT DE KIKKER MOE. EN DUS ZEGT HIJ AAN DE PRINSES: "BRENG ME NAAR JE KAMER EN SCHUD JE ZIJDEN DONSDEK OP. WE GAAN EVEN LIGGEN." WEER WIL DE PRINSES WEIGEREN, MAAR OPNIEUW WORDT DE KONING KWAAD. "ALS IEMAND JE UIT DE NOOD HELPT, MAG JE HEM NADIEN NOOIT IN DE STEEK LATEN."

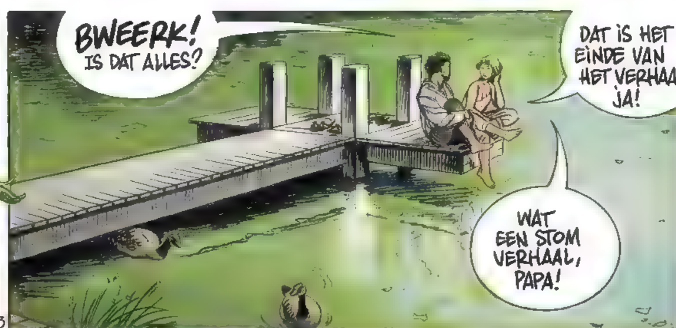

DE KIKKER KRUIPT NAAST HAAR IN BED.

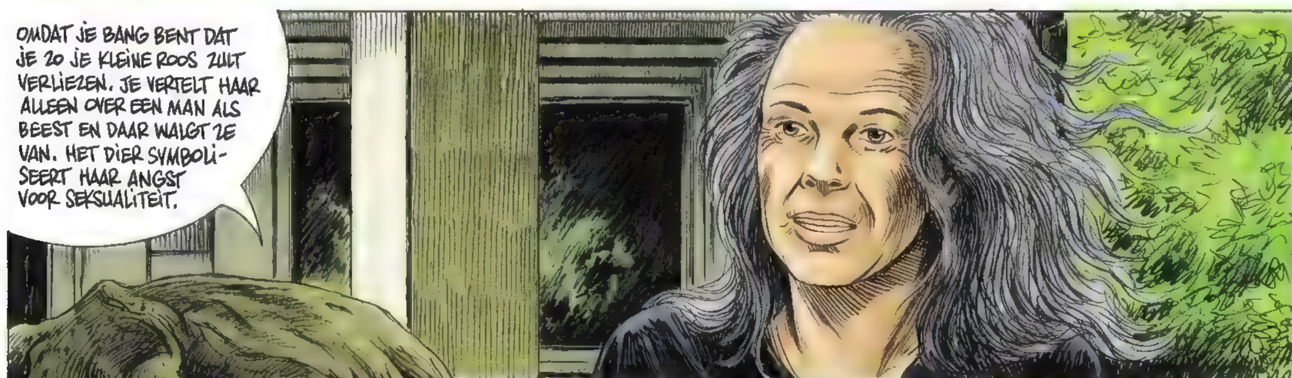
MAAR DE PRINSES WALGT DAAR ZO VAN DAT ZE HET DIERTJE MET AL HAAR KRACHT TEGEN DE MUUR KWAKT.

WAAROM VERTEL JE HET EIND NIET VAN HET VERHAAL IN DE VERSIE VAN DE BROERS GRIMM, JOHANTO? DE KIKKER WAAR DE PRINSES ZO VAN WALGT, WORDT EEN KNAPPE PRINS WANNEER HIJ TEGEN DE MUUR TERECHTKOMT, EN DE PRINSES TROUWT MET HEM ...

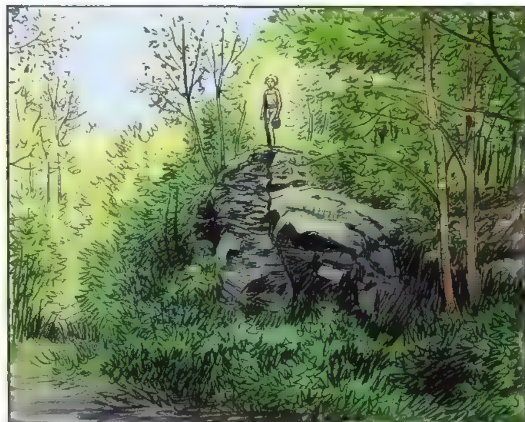

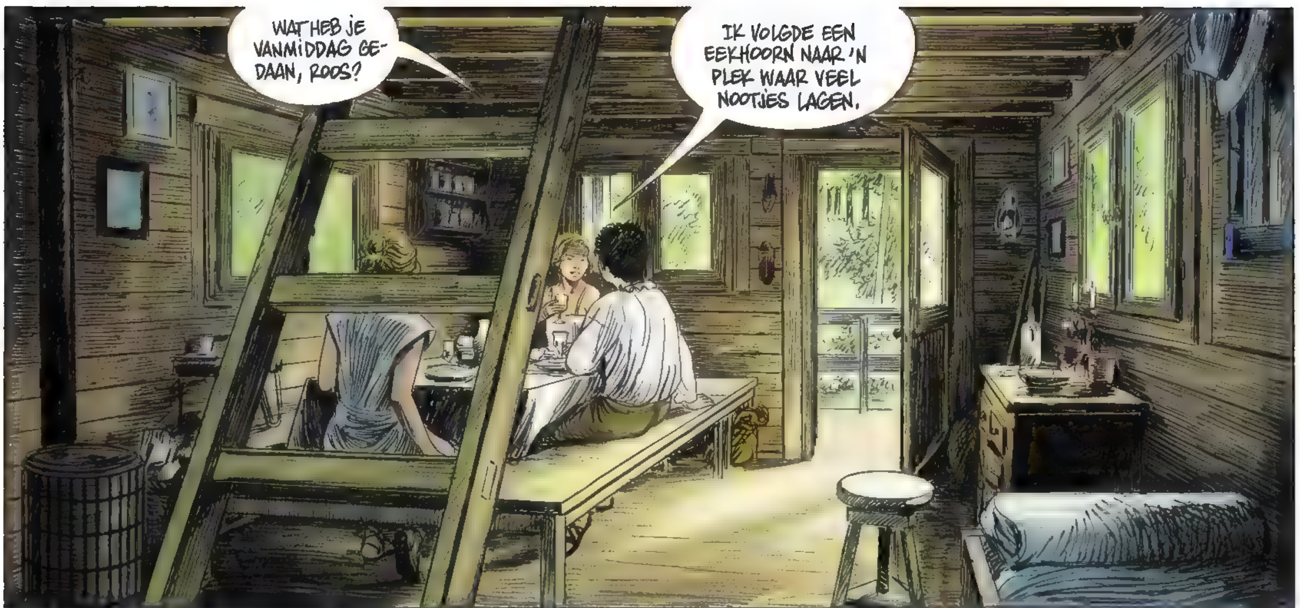

Hij aan wie ik m'n hart verloren heb, leeft heel diep in het bos. Lieve vogel, zoek je hem...

Lieve vogel, zoek je hem? Zeg dat ik hem nooit laat gaan. Ik wil nu naar hem toe...

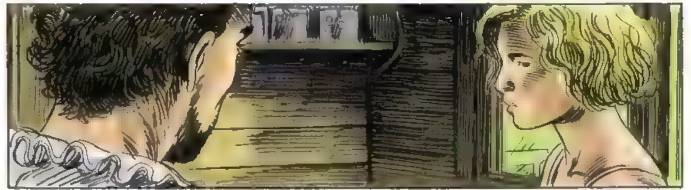

45

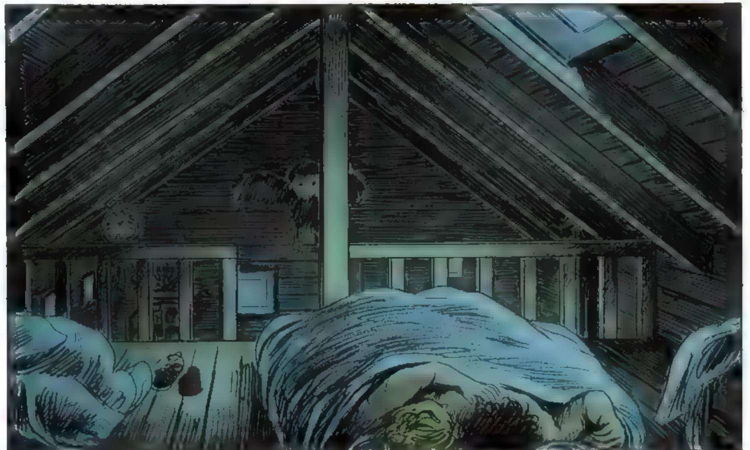
"KOM MEE! GEEN MEISJE DURFDE OOIT MET ONS MEE TE KOMEN!"
"ZIE JE WEL, ER IS NIKS GEBEURD."
"WIE HET STUK OPEET DAT IK NIET HEB GEGEVEN, IS GESLAAGD VOOR DE PROEF 'GEEN BEETJE BANG!'."
"EN OOK VOOR SIMON."
"GELUKKIG DAT JIJ HIER BENT, ROOS."
"HOPELIJK ZIEN WE JE SNEL TERUG. JE BENT NU EEN VAN ONS."

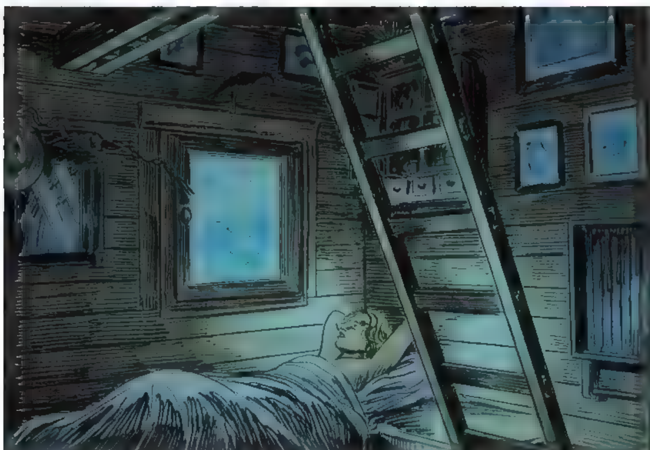

WAT HEB JE VANMIDDAG GEDAAN, ROOS?
IK VOLGDE EEN EEKHOORN NAAR 'N PLEK WAAR VEEL NOOTJES LAGEN.

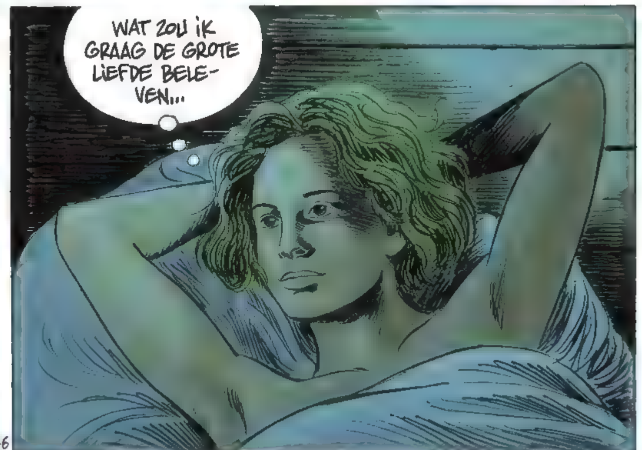

HM. DA'S EEN SCHRALE OOGST...
HIJ WAS BLIKSEMSNEL EN PIKTE ZE VOOR M'N NEUS WEG. IK KON ALLEEN DEZE MEENEMEN.

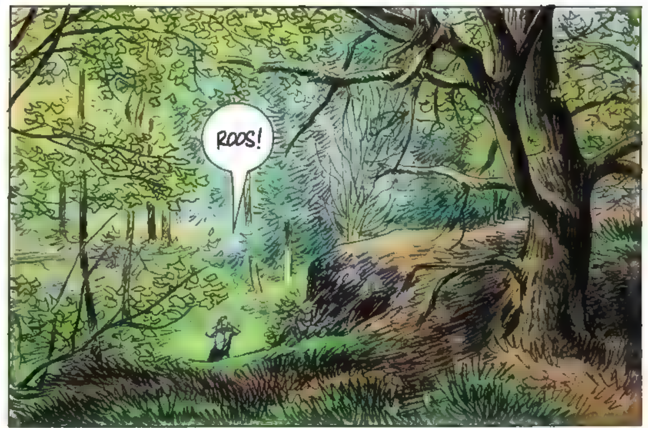

M'N ROOSJE TOCH...

46

WAT ZOU IK GRAAG DE GROTE LIEFDE BELEVEN...

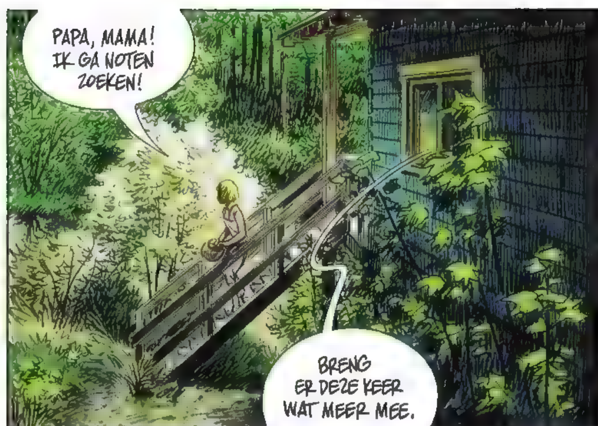

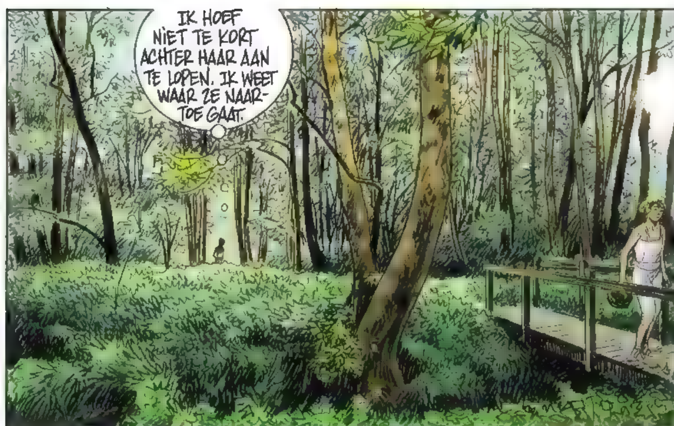

IK HOORDE 'N STEMME-TJE IN M'N HOOFD DAT ZEI DAT JE VANMIDDAG HIER ZOU ZIJN.
DE GODIN?
SIMON. MIJN HART GAAT ZO TEKEER. STRAKS ONTPLOFT HET.
DE STEM VERTELDE OOK HOE KNAP JE WAS GEWORDEN. IK BEN AL JAREN NAAR JE OP ZOEK.
IK KAN NIET MEER BE-WEGEN. WAT OVERKOMT ME? IK... IK MOET TERUG NAAR HET CHALET.
SINDS WE ELKAAR DIE EERSTE KEER HEBBEN GEZIEN, DENK IK ELKE DAG AAN JE!
IK KOM VANMIDDAG TERUG. ELKE MIDDAG! TOT IK JE GEVONDEN HEB!

PAPA, MAMA! IK GA NOTEN ZOEKEN!
BRENG ER DEZE KEER WAT MEER MEE.

IK HOEF NIET TE KORT ACHTER HAAR AAN TE LOPEN. IK WEET WAAR ZE NAARTOE GAAT.

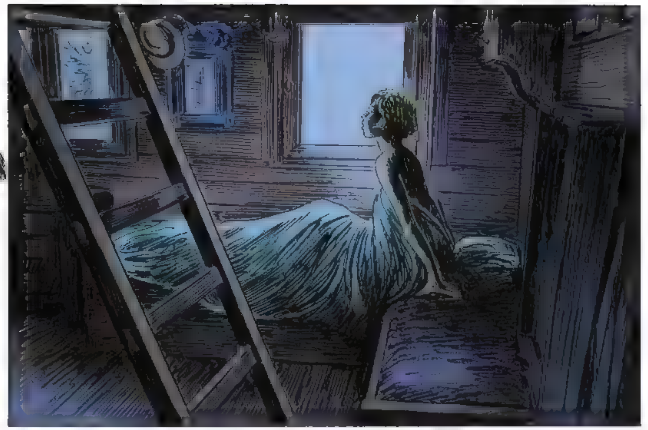

SIMON!
ROOS!
JE BESTAAT DUS ECHT! IK VOEL JE. IK DROOM NIET! IK WACHT AL ZO LANG OP DIT MOMENT.
JE HEBT ZULKE ZACHTE HANDEN.
JE BENT ZO MOOI, ROOS!

JOUW BOS IS ONGETWIJFELD HET MOOISTE, HET HEERLIJKSTE... MAAR BUITEN DIT BOS IS NOG ZOVEEL TE ONTDEKKEN. IK WIL JE GRAAG AL DIE MOOIE DINGEN LEREN KENNEN, M'N LIEFSTE...

DIE JONGEN IS DE SLANG UIT HET AARDSE PARADIJS. ALS ROOS VOOR 'M VALT, VERLIEST ZE HAAR ONSCHULD EN HAAR MAAGDELIJKHEID.
48

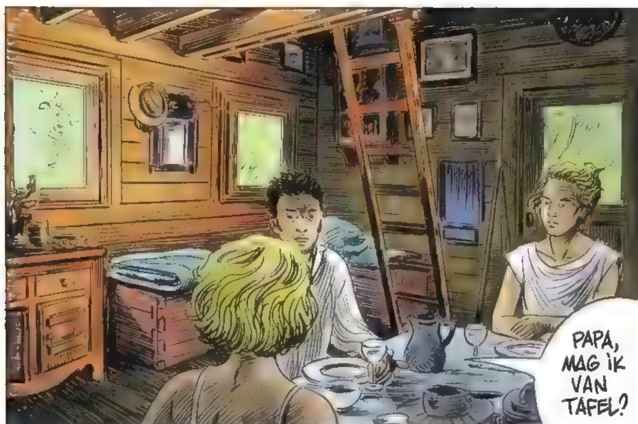

IEDEREEN WEET DAT DE SLANG EEN FALLUSSYMBOOL IS. HET SYMBOLISEERT DE SEKSUELE ENERGIE EN DE KRACHT VAN DE VERANDERING...

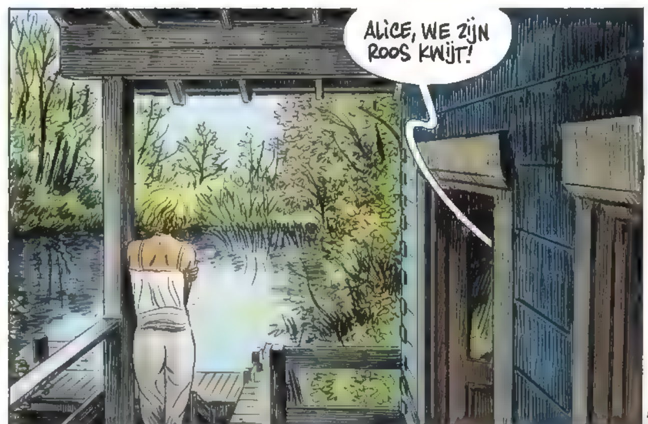

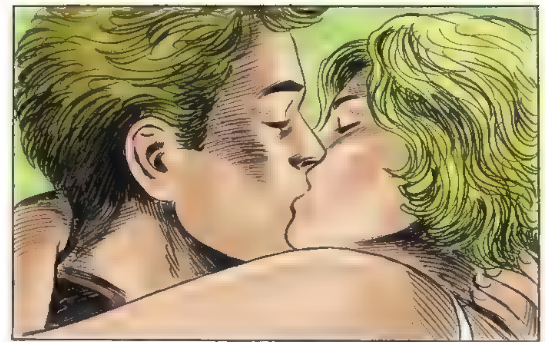

PAPA. M'N LIEVE PAPAATJE ...
VOORZICHTIG, PAPA. NIET VALLEN!
IK HEB 'M JE BELOOFD, ROOS! EVEN GEDULD!
HEBBES!
HET MOOISTE GESCHENK TER WERELD!
OP DE GROTE EIK BLOEIT DE GODENBLOEM MAAR ÉÉN DAG, EN OP EEN PLEK WAAR JE NIET BIJ KUNT.

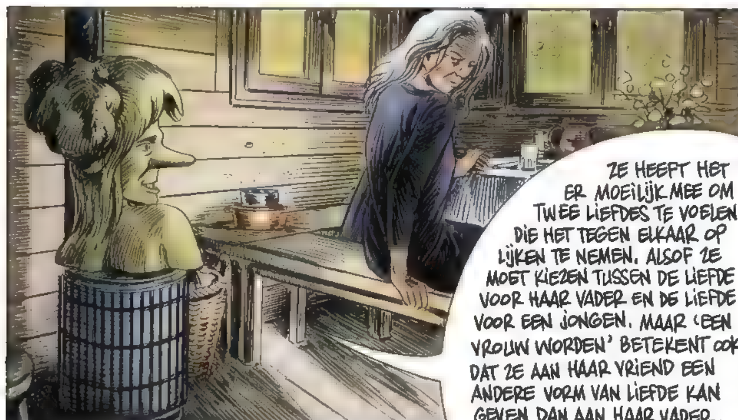

PAPA, MAG IK VAN TAFEL?

ALICE, WE ZIJN ROOS KWIJT!
49

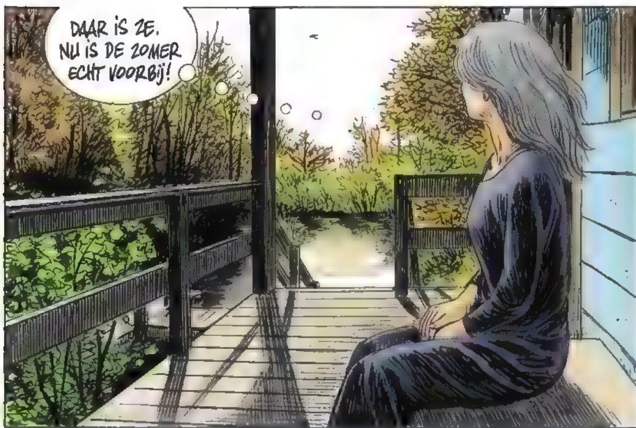

NET ALS HAAR MOEDER, TWINTIG JAAR GELEDEN ...
DE GESCHIEDENIS HERHAALT ZICH, MAAR NU IN OMGEKEERDE RICHTING.
ROOS KEERT TERUG NAAR DE MENSENWERELD. DAT IS ONVERMIJDELIJK.

WAT IS LIEFDE MOOI!

HET IS NOG STEEDS ERG ZACHT. HET BLIJFT MAAR ZOMEREN...

ZE HEEFT HET ER MOEILIJK MEE OM TWEE LIEFDES TE VOELEN DIE HET TEGEN ELKAAR OP LIJKEN TE NEMEN. ALSOF ZE MOET KIEZEN TUSSEN DE LIEFDE VOOR HAAR VADER EN DE LIEFDE VOOR EEN JONGEN. MAAR 'EEN VROUW WORDEN' BETEKENT OOK DAT ZE AAN HAAR VRIEND EEN ANDERE VORM VAN LIEFDE KAN GEVEN DAN AAN HAAR VADER.

TOEN ZE EEN KLEIN MEISJE WAS, ZOU HAAR VADER ZIJN LEVEN HEBBEN GEGEVEN OM AL HAAR WENSEN WAAR TE MAKEN. EN ZE ZOU OOK HAAR LEVEN VOOR HEM GEGEVEN HEBBEN. MAAR INTUSSEN IS ZE VOLWASSEN...
50

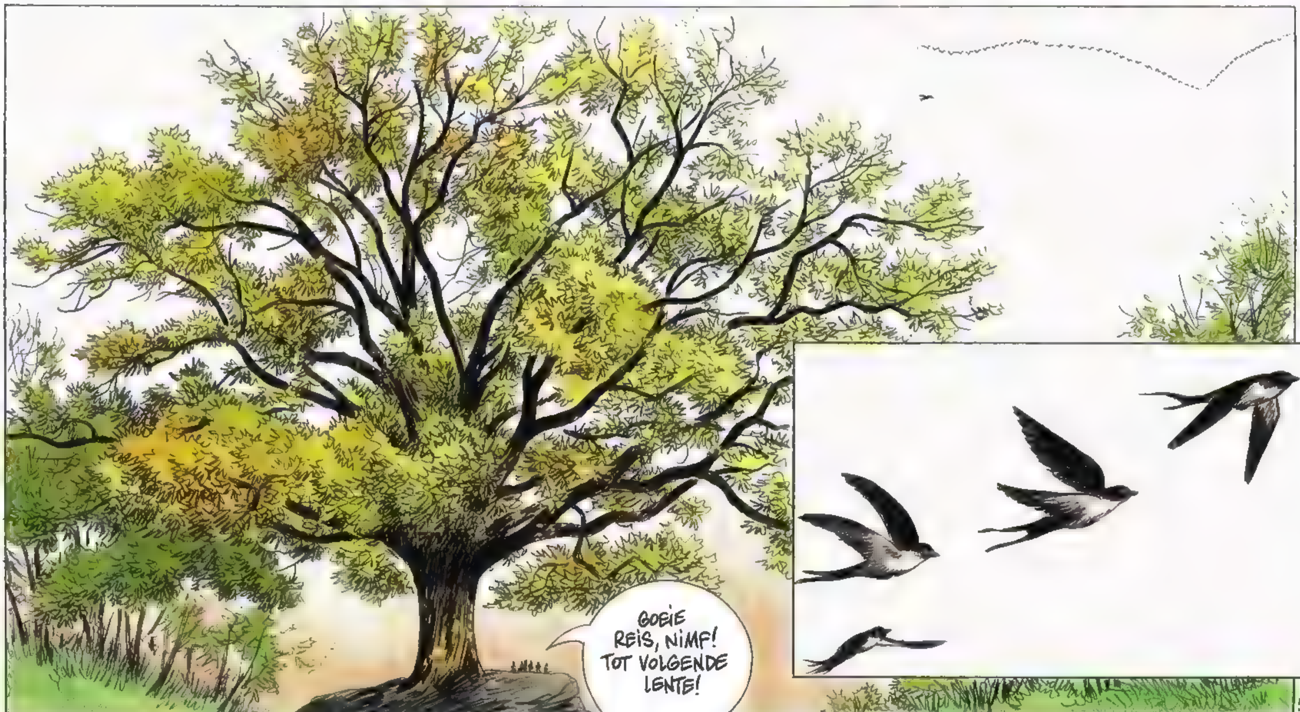

DAAR IS ZE. NU IS DE ZOMER ECHT VOORBIJ!

ZE IS ATTIS TROUW GEBLEVEN. ELK JAAR KOMT ZE HEM OP-ZOEKEN. EEN KEER IN DE LENTE EN EEN KEER IN DE HERFST!

EN ATTIS BLOEIT DAN HELE-MAAL OPEN. HIJ HEEFT ZIJN GOUDEN KLEED AANGETROKKEN.

GOEIE REIS, NIMF! TOT VOLGENDE LENTE!
51

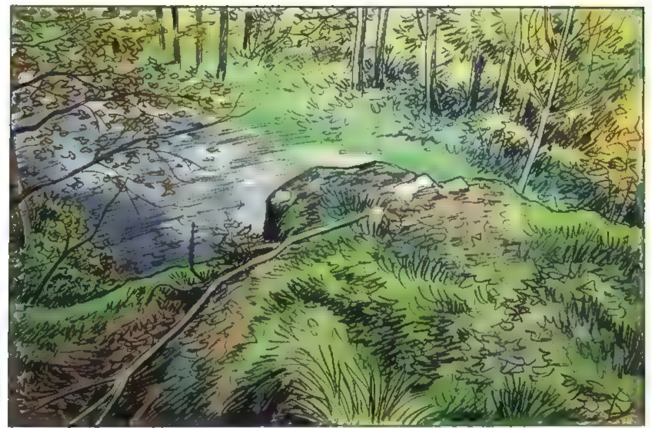

SIMON!

ROOS, JE BENT GEKOMEN! O, JE MAAKT ME ZO GELUKKIG!

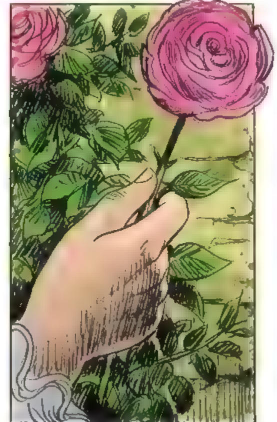

NEE, ROOS! NEEEEE!
52

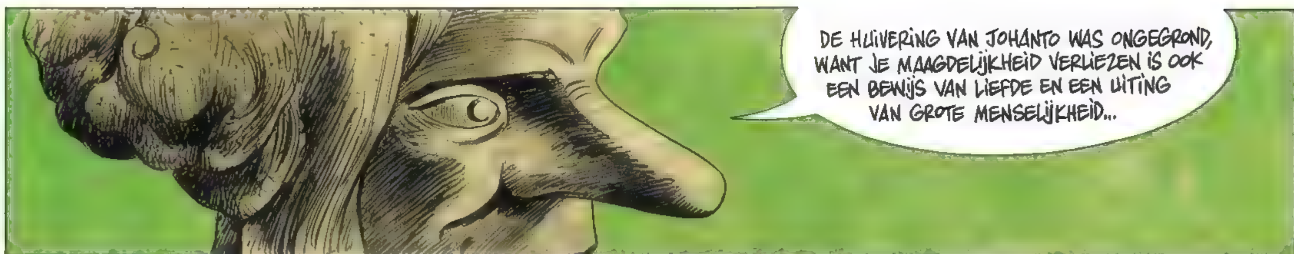

EEN GESNEDEN BLOEM, VOORAL EEN ROOS, SYMBOLISEERT HET VERLIES VAN MAAGDELIJKHEID. EN DAAR IS JOHANTO ZO BANG VAN. ALS ZIJN DOCHTER GEEN MAAGD MEER IS, ZIET HIJ DAT ALS EEN BRUTALE, BESTIALE DAAD.

AFGESNEDEN ROZEN. DIE HERINNEREN ME AAN EEN VERHAAL DAT JOHANTO ZIJN DOCHTER ROOS VERTELDE.

'T VERHAAL VAN DE SCHONE EN HET BEEST.

53

DE HUIVERING VAN JOHANTO WAS ONGEGROND, WANT JE MAAGDELIJKHEID VERLIEZEN IS OOK EEN BEWIJS VAN LIEFDE EEN UITING VAN GROTE MENSELIJKHEID...

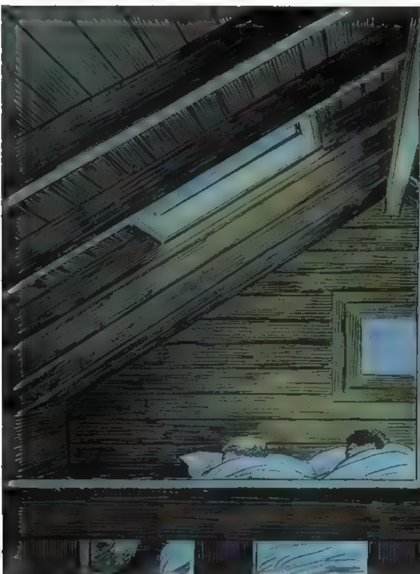
54

Winter

JE BENT JE OOGAPPEL KWIJT, JOHANTO, MAAR DAT STOND IN DE STERREN GESCHREVEN. ROOS LEEFT NU IN 'N ANDERE WERELD, DIE OOK DE HARE IS. ZE KON TOCH NIET EEUWIG BIJ JE BLIJVEN...

TOEN JE MET ALICE TROUWDE, EEN MENS EN DUS EEN STERFELIJK WEZEN, WIST JE DAT DIT ZOU GEBEUREN. JE HEBT AANVAARD OM MET HAAR ALLE STAPPEN VAN HAAR LEVEN DOOR TE MAKEN EN JE WIST DAT JE ROOS ZOU VERLIEZEN.

"JE ZULT ONBEKENDE LANDEN DOORKRUISEN..."
"HET ZAL MAANDEN, JAREN DUREN VOOR JE JE SCHAT VINDT."

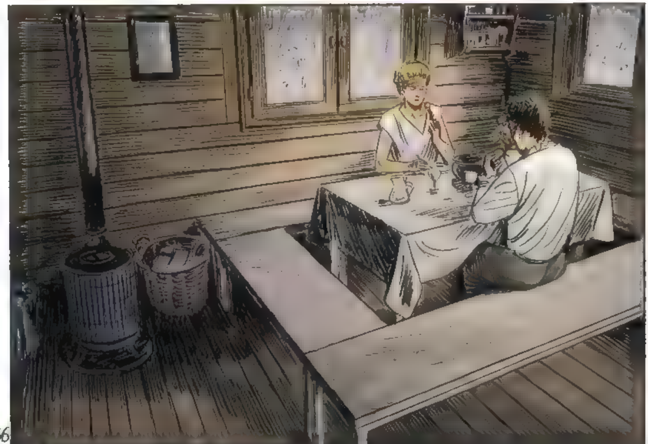

"HIJ ZIT VERSTOPT ONDER STENEN, AAN HET BEGIN VAN EEN BRUG..."

"IN HET KISTJE DAT JE VINDT, NA DIE HEEL LANGE REIS, ZIT ALLES WAT DE LEEGTE ZAL VULLEN DIE IS ONTSTAAN DOOR HET VERLIES VAN JE EIGEN SCHAT... HET VERTREK VAN JE DOCHTER..."

56

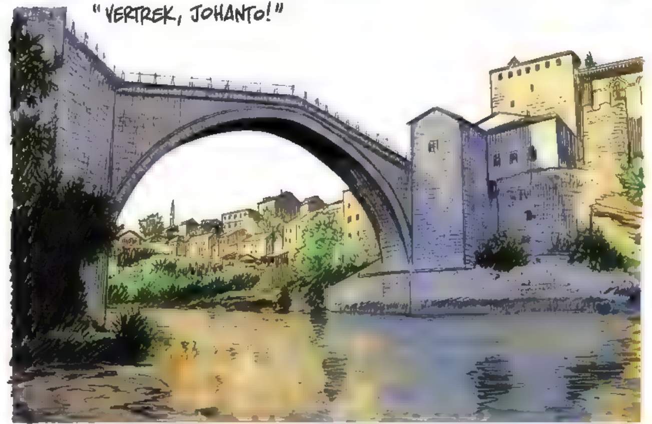

"VERTREK EN DRAAI JE NOOIT OM."

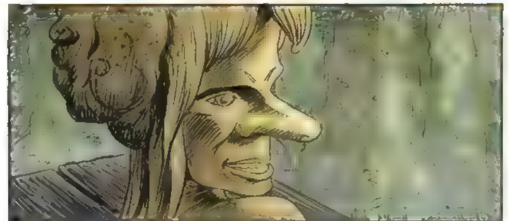

'T REGENT ...

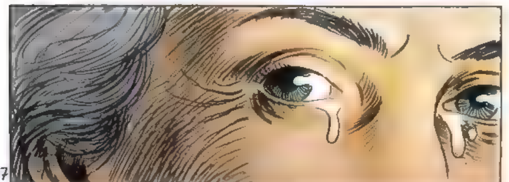

...NU, EN HET ZAL ALTIJD REGENEN ...

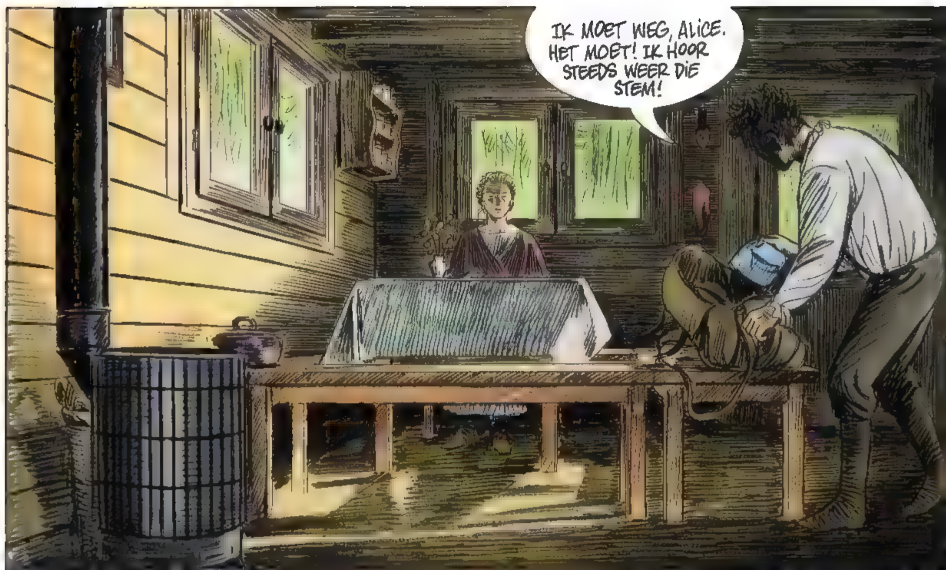

"VERTREK, JOHANTO!"

ALICE, IK DROOM AL DRIE NACHTEN LANG DEZELFDE DROOM...

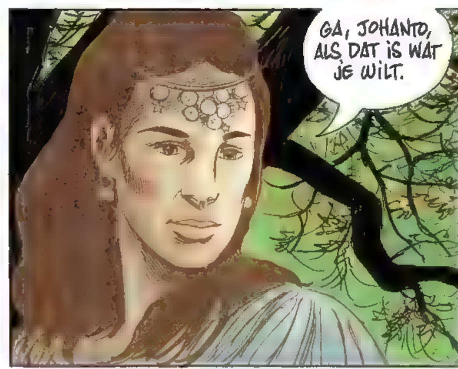

IK MOET WEG, ALICE. HET MOET! IK HOOR STEEDS WEER DIE STEM!

MAAR MAAK JE GEEN ZORGEN, SCHAT. IK KOM SNEL TERUG ...

ALICE, IK HOU VAN JE SINDS DE ALLER-EERSTE DAG.

GA, JOHANTO, ALS DAT IS WAT JE WILT.
58

GA, MIJN ZOON. ANDERS ZUL JE NOOIT RUST VINDEN...

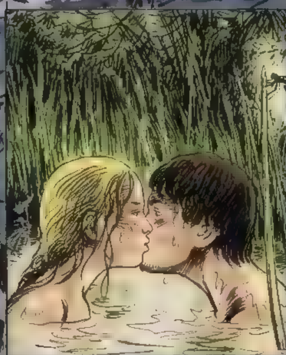

KRAAK!

ALICE, JE WORDT OUDER...
JE WAS HET OPGEWEKTE MEISJE, HET BRUTALE MEISJE, DE REBELSE PUBER, DE ONGEDULDIGE JONGE VROUW, DE RIJPE, SERENE ECHTGENOTE... DE MOEDER, DE DOCHTER...

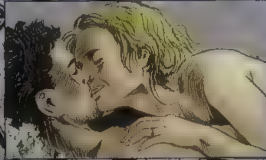

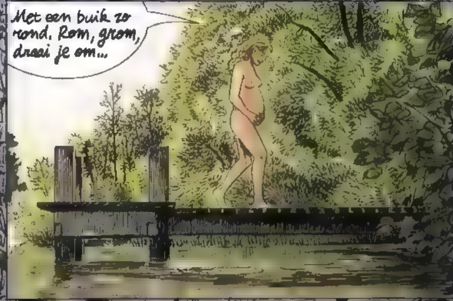

60

Met een buik zo rond. Rom, grom, draai je om...

ROOS IS EEN VROUW GEWORDEN, JOHANTO,

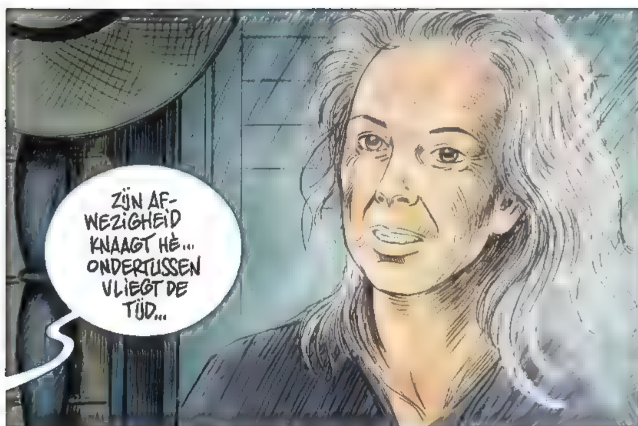

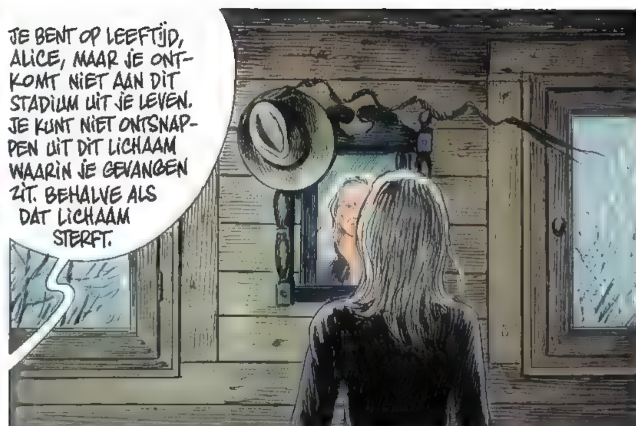
61

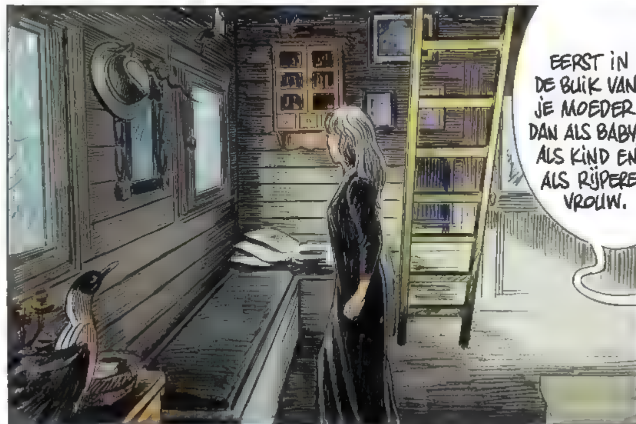

JOHANTO KOMT WEL TERUG. HIJ HEEFT HET JE BELOOFD, ALICE...

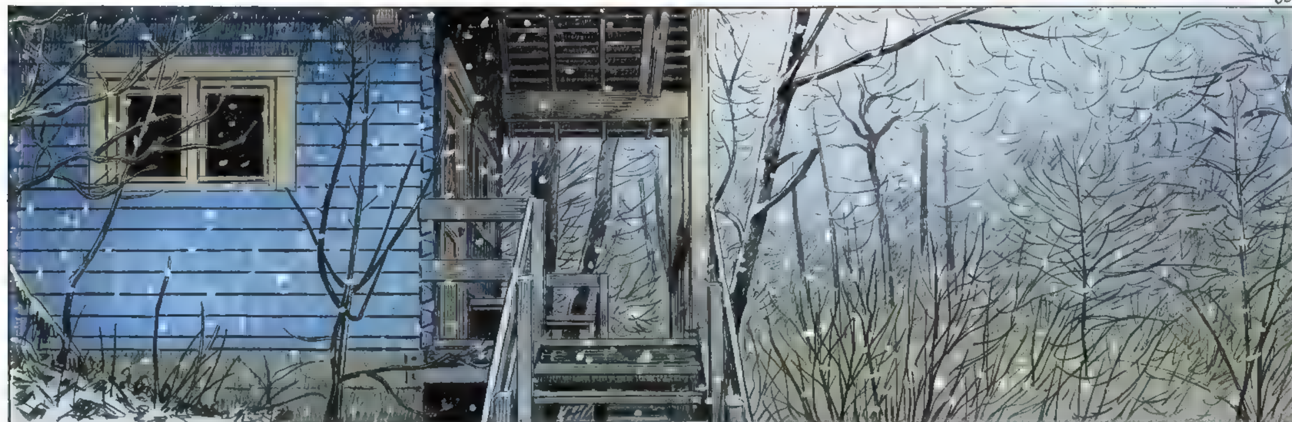

ZIJN AF-WEZIGHEID KNAAGT HÈ... ONDERTUSSEN VLIEGT DE TIJD...

JE BENT OP LEEFTIJD, ALICE, MAAR JE ONT-KOMT NIET AAN DIT STADIUM UIT JE LEVEN. JE KUNT NIET ONTSNAP-PEN UIT DIT LICHAAM WAARIN JE GEVANGEN ZIT. BEHALVE ALS DAT LICHAAM STERFT.

TOT VANDAAG HEB JE AL-TIJD MET PASSIE GELEEFD, EN STAPTE JE VAN DE ENE VORM NAAR DE ANDERE...

EERST IN DE BUIK VAN JE MOEDER, DAN ALS BABY, ALS KIND EN ALS RIJPERE VROUW.

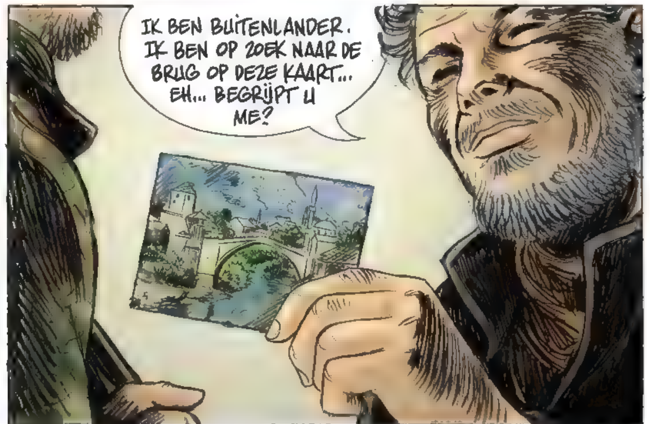

MAAR IS HET LICHAAM VAN DE OUDE VROUW, ZOALS HET DOOR ANDEREN WORDT GEZIEN, MINDER MOOI DAN DE VORIGE STADIA? WAAROM ZOU JE HET DAN HATEN?
63

HELP
BOSNIA
NOW

EH... HALLO!

IK BEN BUITENLANDER. IK BEN OP ZOEK NAAR DE BRUG OP DEZE KAART... EH... BEGRIJPT U ME?

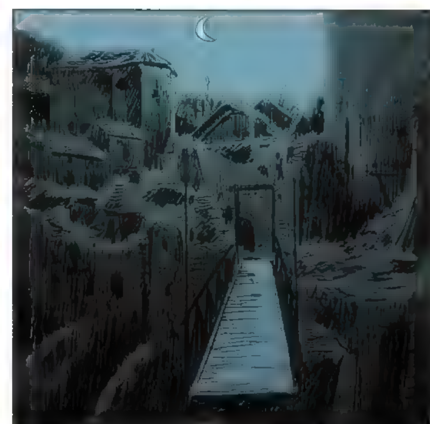
?!

64

HIER ERGENS MOET DE SCHAT LIGGEN. TUSSEN DE STENEN.

WEET JE WAT IK ONLANGS HEB GEDROOMD?

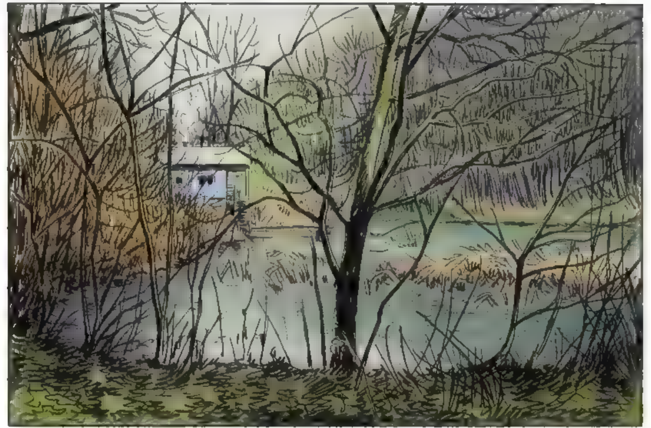
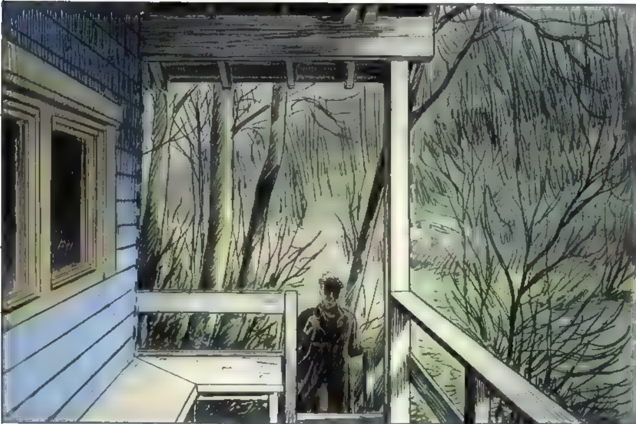
O, DAT WIL IK GRAAG HOREN.

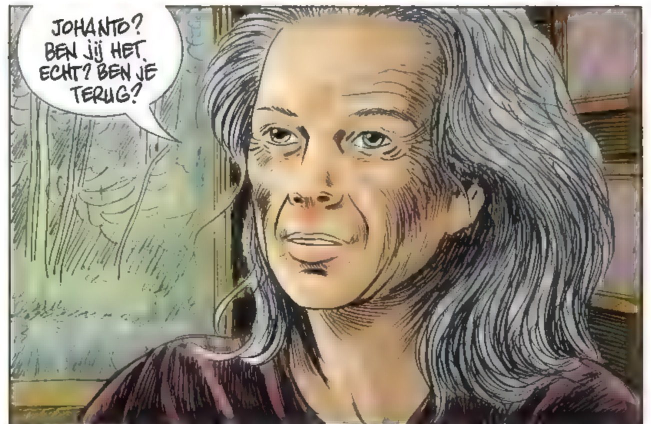
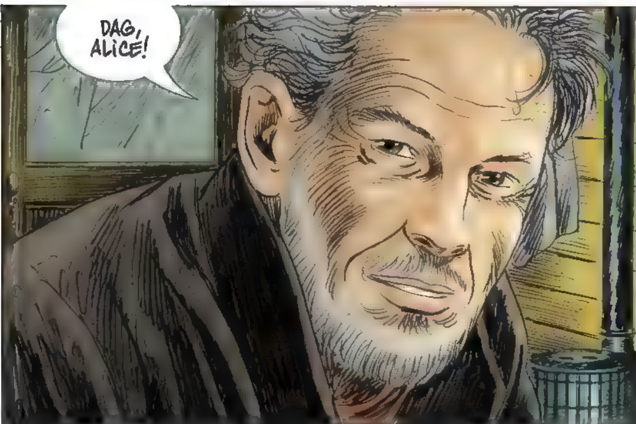
WEL, IK DROOM AL DRIE NACHTEN DAT EEN STEM ME VERTELT DAT IK ERGENS BIJ JOU IN DE BUURT, IN DE ARDENNEN, MOET GAAN ZOEKEN NAAR EEN PLEK DIE DE 'WOLVENVALLEI' HEET. DAAR ZOU IN DE BUURT VAN EEN MEER EEN BLAUW CHALET STAAN.

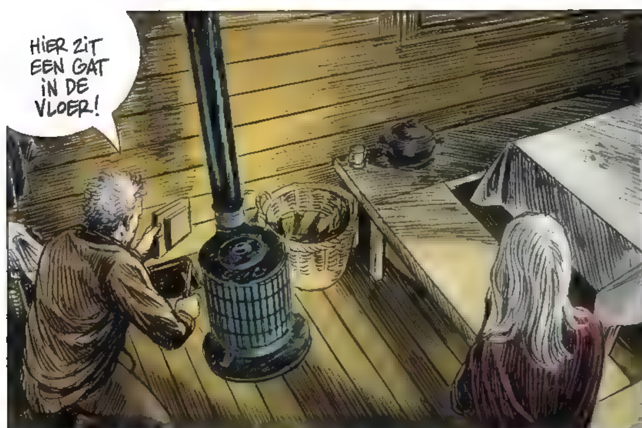

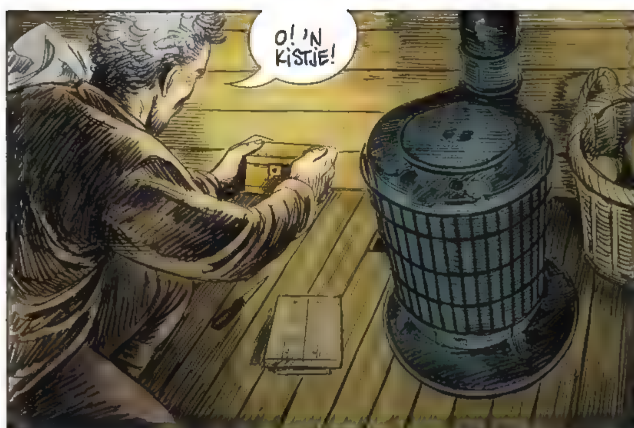

JOHANTO? BEN JIJ HET ECHT? BEN JE TERUG?

DAG, ALICE!

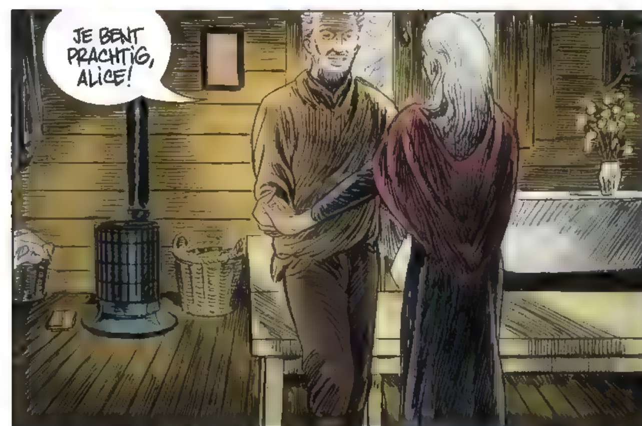

HIER ZIT EEN GAT IN DE VLOER!

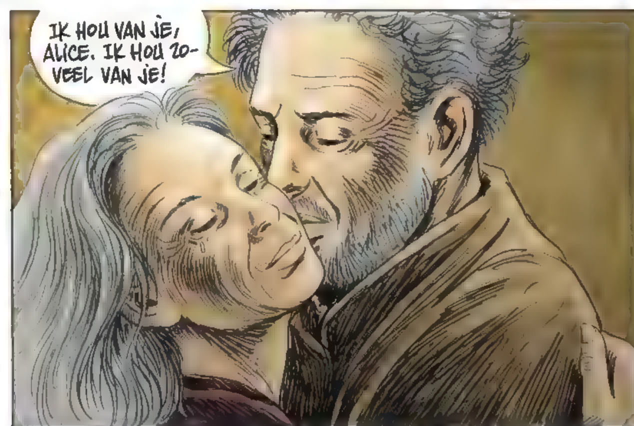

O! 'N KISTJE!

O!

ONZE RINGEN VAN GRAS. NIET TE GELOVEN. ZE ZIJN NOG INTACT.
ZE ZOUDEN, IN TEGENSTELLING TOT ONZE LIEFDE, MAAR EVEN MEEGAAN. ZE MOESTEN HET NOODLOT AFWENDEN EN DAN VERGAAN.

MAAR JIJ HEBT ZE BEWAARD EN ZE ZIJN HERBOREN...
ZOALS ONZE LIEFDE, JOHANTO!

JE BENT PRACHTIG, ALICE!

IK HOU VAN JE, ALICE. IK HOU ZOVEEL VAN JE!
68

ZIT DE SCHAT WAAR WE ALLEMAAL ONS HELE LEVEN LANG NAAR OP ZOEK ZIJN, NIET GEWOON DIEP IN ONS? OOK AL DENKEN WE SOMS DAT HIJ ONS ONTGLIPT? WAAROM KOMEN WE DAAR PAS ACHTER NA EEN ONTZETTEND LANGE REIS EN WORDT ER ONS ATTENT OP GEMAAKT DOOR EEN VOLSLAGEN ONBEKENDE EN OP EEN MOMENT DAT WE HET NIET VERWACHTEN?

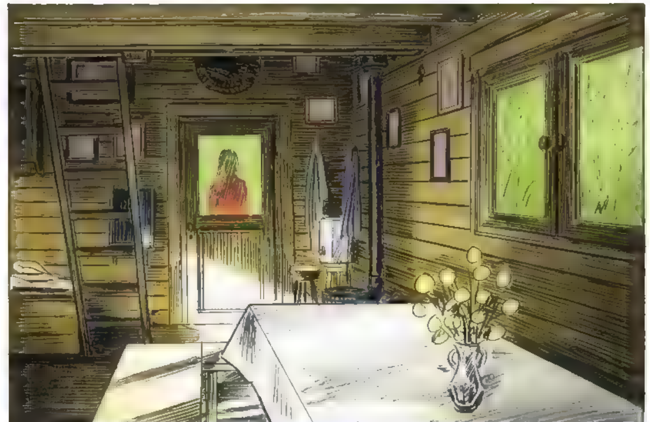
Epiloog

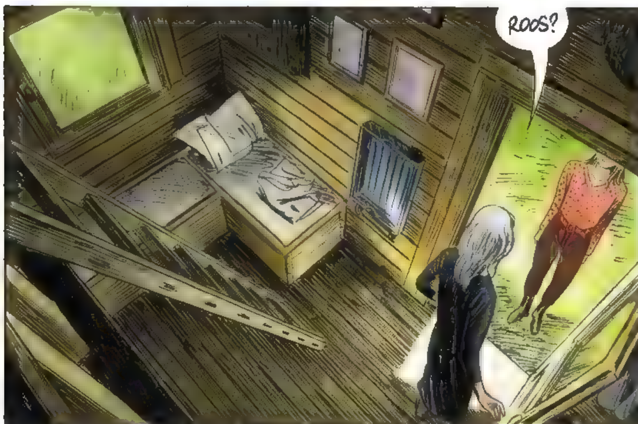

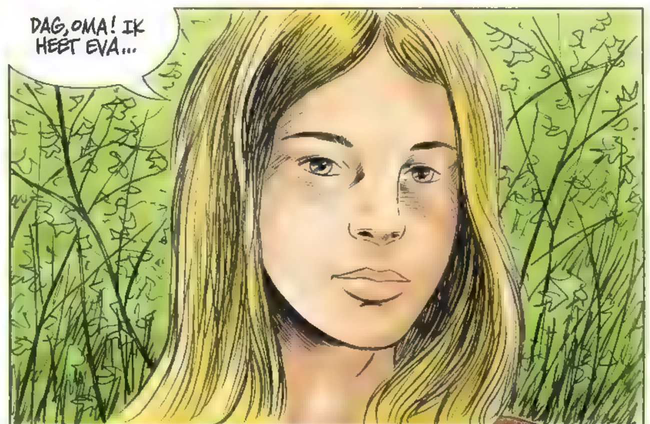

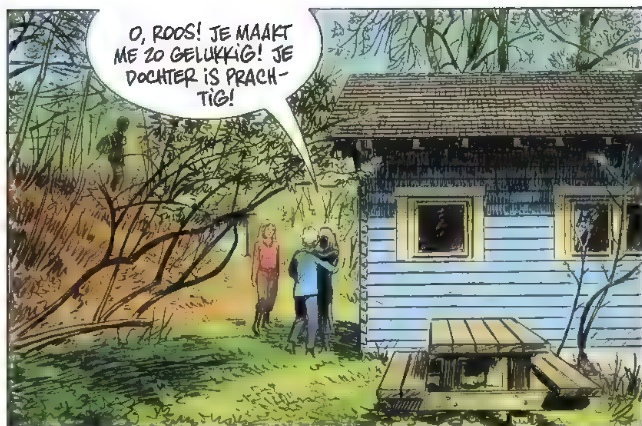

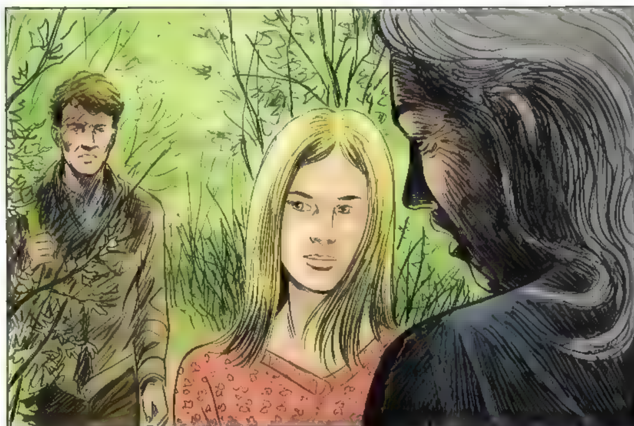

69

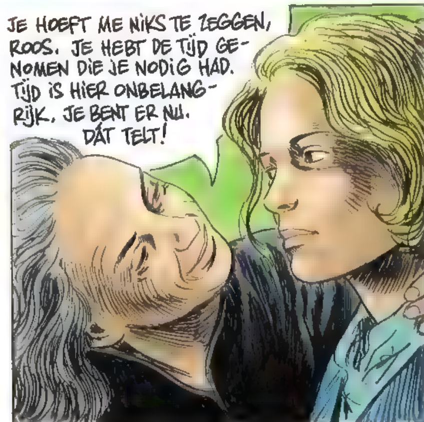

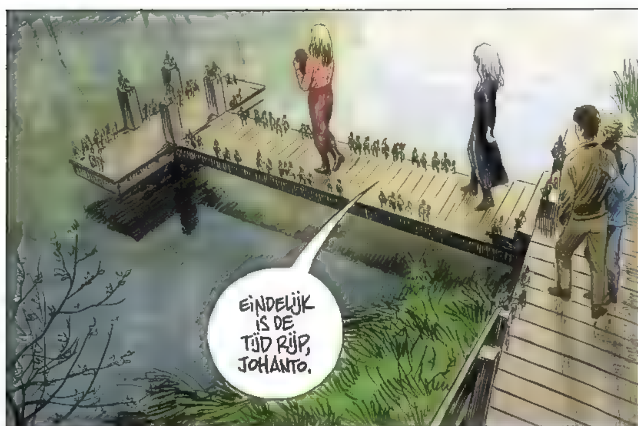

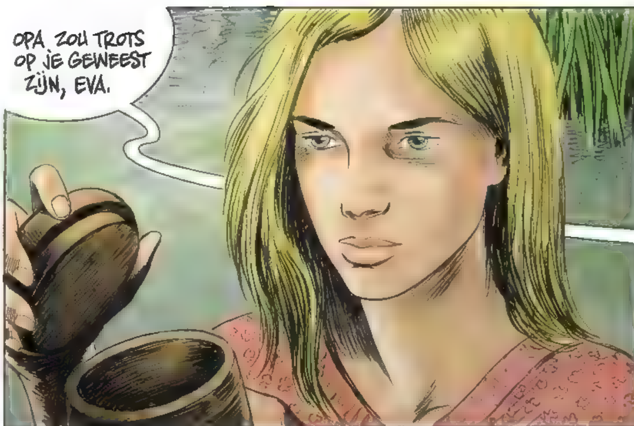

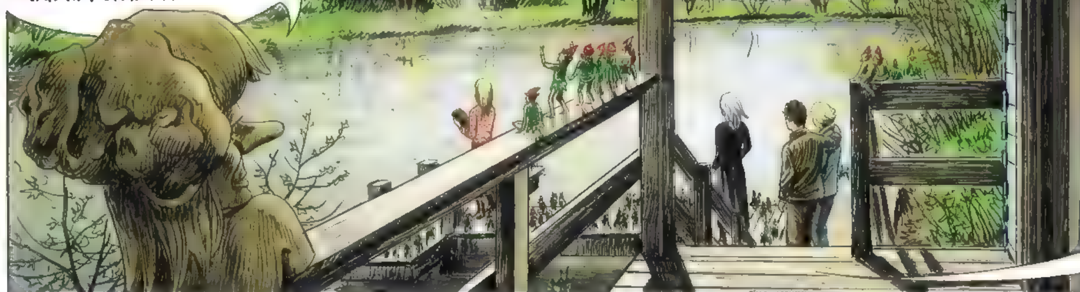
MAMA, WAAR IS PAPA?

70

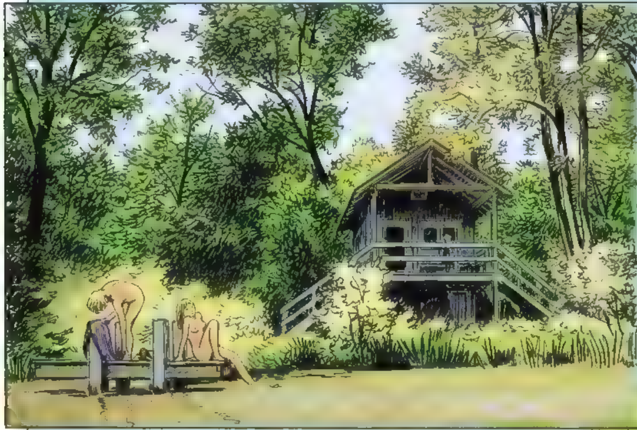

EINDELIJK IS DE TIJD RIJP, JOHANTO.

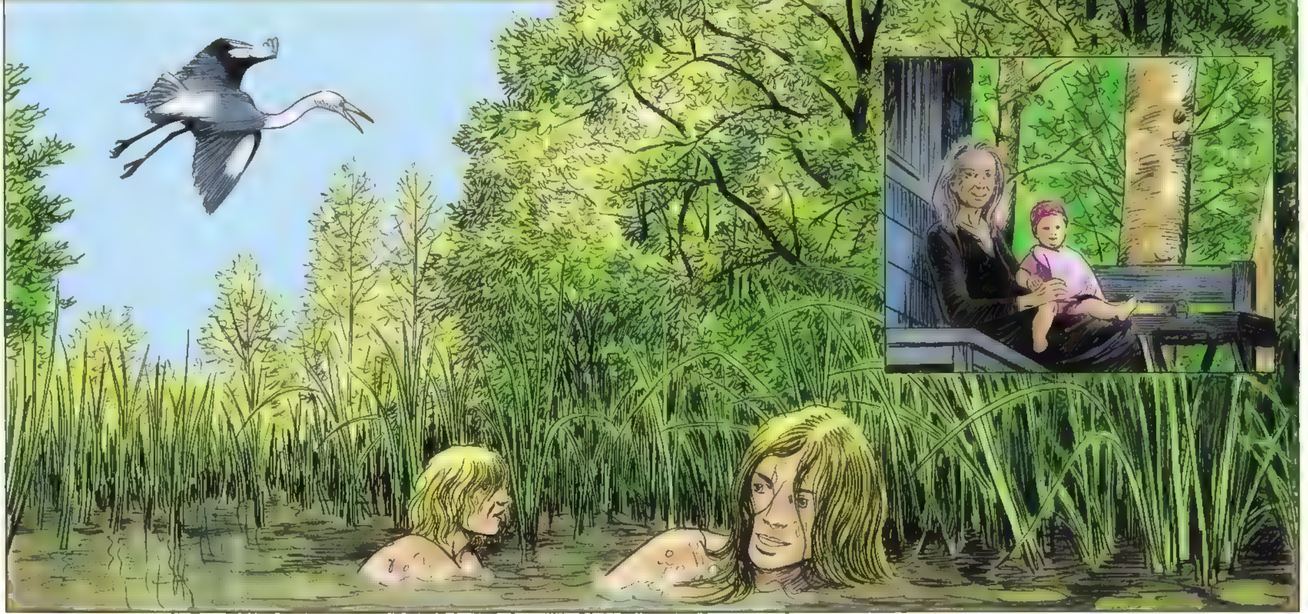

OPA ZOU TROTS OP JE GEWEEST ZIJN, EVA.

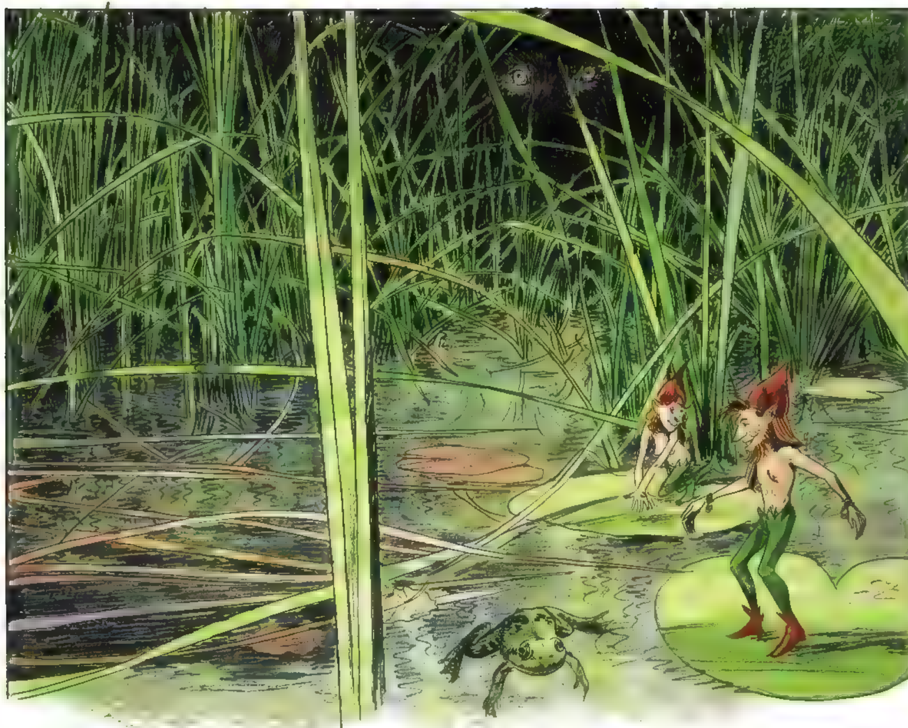

DOOR EEN STERFELIJK MENS TE WORDEN, ONTDEKTE JOHANTO DE VLUCHTIGHEID VAN DINGEN. DE VERGANKELIJKE DIMENSIE VAN IDEEËN EN PROJECTEN, DE EINDIGHEID VAN HET LICHAAM.
DOOR DE EINDELOZE CYCLUS VAN CREATIE EN VERVAL, VAN ORDE EN CHAOS, VAN GEBOORTE EN DOOD, WERD HIJ OOK GETUIGE VAN EEUWIGDURENDE TRANSFORMATIES...

ALS HET LAATSTE DEEL VAN DE REIS AANBREEKT, TIJD EN RUIMTE IN ELKAAR OPGAAN, IS EEN TEDERE BLIK VOLDOENDE OM VREDE TE HEBBEN MET ALLE STADIA VAN HET LEVEN, VAN GEBOORTE TOT DE DOOD...
71

MEI 2018/INKLEURING: RAIVES-

De geest van het bos

Wat ruikt alles heerlijk vanochtend. De zon staat al hoog aan de hemel. Een zwoele wind brengt ons het geritsel van planten langs de rivier. We zijn met zijn tienen op pad voor de cursus 'foto, natuur, wandeltocht' en we zien een reiger op een steen in het water
Tijdens deze bijeenkomst wil ik in dit verband hiermee een en ander vertellen, wat activiteiten voorstellen en iedereen laten luisteren naar de natuur. En alles wordt daarna op foto vastgelegd.
Ik heb al vaak gemerkt dat mensen die zich opgeven voor een wandeling-met-gids na afloop extra tevreden zijn, omdat ze het bos nu zoveel intenser hebben 'beleefd'. Daarom vertel ik ook wat de natuur ons kan leren, laat hen de vijf zintuigen ontdekken en laat ik wat ruimte voor persoonlijke ontboezemingen.
Zo lijkt het me interessant om te vertellen dat bomen bodemerosie helpen tegengaan, de waterkwaliteit verbeteren, de biodiversiteit in stand houden, de lucht zuiveren én fungeren als wind- en geluidsschermen.
En door bijvoorbeeld bloemennamen te leren, pootafdrukken te beschrijven en een landschap uitvoerig te bestuderen, worden we opmerkzamer en doorgronden we een wereld die ons bang maakt of onverschillig laat omdat we ons er niet meer in thuis voelen.
Maar ondanks al die informatie is het nog steeds niet zover dat het gros van de mensen ook blijft houden van de natuur of haar blijft respecteren. Mocht dat wel zo zijn, dan zou het milieu nu natuurlijk veel beter beschermd worden. We kunnen namelijk wel kennis delen, maar ook praktijkervaring is noodzakelijk. Alleen daarvan kun je echt leren, alleen die kan je stimuleren tot samenwerking en een duurzaam engagement. Vanochtend beginnen we de dag met een lange kennismakings- en voorbereidingswandeling. Die brengt ons naar een groot bos, waar we een magische plek ontdekken.

Bij een voormalige smederij voelen we een bijzondere, bijna tastbare energie. De arbeiders van weleer hadden houtskool nodig voor de laagovens waarin het erts ijzer werd. De huidige bewoners hebben ervoor gekozen om de natuur te beschermen. En dus kiezen ze voor alles wat de mens nodig heeft: schoonheid, ruimte, stilte. Wij, passanten, ontdekken dankbaar de betoverende wereld van dit beschermde bos. We concentreren ons op de grootste bomen. Op de rust die ervan uitgaat en de inspiratie die ze bieden. Na een lange tocht in stilte volgen we de loop van een beekje, de Tamijean.
Op een uitnodigende open plek gaan we even zitten om wat te eten. Pas na een halfuur neemt iemand het woord: hij had niet verwacht dat we in volstrekte stilte zouden eten. Ikzelf eerlijk gezegd ook niet. Ik had al wat stilteoefeningen met hen gedaan en vond het zo wel genoeg, vooral omdat ik de eetpauze niet zwaarder wilde maken. Maar wat er op dat moment gebeurde, was van een heel andere aard en is moeilijk te beschrijven.
Ik heb dezelfde ervaring ook andere keren meegemaakt en wil er graag wat over kwijt. Het is namelijk net alsof van het bos zoiets groots uitgaat dat we ontvankelijk worden voor een oneindig veel ruimere dimensie van onszelf dan die van onze dagelijks bestaan. Alsof de schoonheid van de omgeving ons alerter maakt en we als vanzelf in het hier en nu kunnen zijn zonder nog iets anders te willen. Alsof de sacrale dimensie van de natuur zo tastbaar wordt dat alleen een intense stilte de echo ervan kan zijn. Alsof alleen de geest van het bos al via een mysterieuze resonantie iedereen kan openen voor het diepst van haar of zijn wezen.
Geen geklets. Geen slappe lach, geen spottende blikken. Er zijn. Precies daar. De fotograaf houdt zich bezig met de scherptediepte, de natuuronderzoeker weet wat voor invloed de diepte van de verschillende bodemlagen op de vegetatie heeft. Met de diepte van een stilte kunnen wij onze eigen ontvankelijkheid stimuleren.
In onze huidige wereld heerst een gekmakend gebrek aan stilte. Ik zou zelfs durven beweren dat we van dat gebrek aan stilte soms letterlijk ongevoelig worden.
Daarom is het nodig je voor te bereiden op de ontmoeting.

Doe je dat niet, dan loop je het risico te missen waar het echt om gaat. Je moet je openstellen, je ritme veranderen als je wat wilt hebben aan de wijze lessen die voor ons klaar liggen. Nader het bos met alle respect dat je een gastheer verschuldigd bent. Ontdoe je van alles wat je bezwaart en je blik dreigt te versomberen. Veranker je in de aarde, laat innerlijke rust over je dalen en zoek een rustige manier om in de ruimte te bewegen. Zonder haast, zonder versnippering. Oefen je in een heldere, open, intense blik. Je bent deel van het bos. Je bent één met het bos.

Met spoed van binnen naar buiten

In contact met de stilte, met het spel van licht en schaduw, met de wind en de cyclus der seizoenen geeft het bos de mens zijn juiste plaats terug. Het biedt een soort evenwicht door mee te gaan op het ritme van aarde en hemel. Tegelijkertijd wekt het – of wekt het opnieuw – het gevoel voor het onaantastbare in ons, terwijl we ons in deze op winst gerichte consumptiemaatschappij steeds vaker radeloos voelen, steeds meer afgezonderd van onze wortels, van onze levenslust, van het gevoel ergens bij te horen. Zoals Jung liet zien, worden we door de ontwikkeling van de wetenschap en de daaruit voortvloeiende technologieën, ontmenselijkt. Met het verlies van onze subtiele, gevoelsmatige band met de natuur verliezen we ook onze menselijkheid. Door ons los te maken van de uitwendige natuur veroorzaken we ook innerlijk problemen: het ondermijnt onze zekerheden, onze worteling, onze basis. Het wordt tijd dat we opnieuw ontdekken dat bossen leven. We moeten onze verhouding met bossen in een ander perspectief leren te zien. Wij mensen doden leven (voor voeding, woning, kleding) maar dat moeten we bewuster doen, in het scherpere besef dat we allemaal van elkaar afhankelijk zijn. Lang geleden liet François Terrasson ons al inzien dat we de bron van ons vernietigende gedrag ten aanzien van de natuur in onze psyche moeten zoeken. Hij legde vooral de nadruk op onze angst voor wat we niet aankunnen, niet onder controle kunnen krijgen. In Frankrijk was hij de voorloper van de ecopsychologie en de ecospiritualiteit, die een nieuwe, sterke band met de natuur voorstaan, een echt verbond met alles wat leeft. Fysiek contact met de natuur is daarvoor niet voldoende. We moeten ook werken aan meer zelfkennis. Die zal zorgen voor minder psychisch leed en een rijkere geest. Het gaat dus echt om de zorg voor je relatie met de natuur, je medemens en jezelf. Nog maar kortgeleden droomde ik ervan recepten voor te schrijven als een ‘bosbad’, zoals Shinrin-Yoku de Japanners tot boswandelingen aanspoort en daar een concreet, preventief doktersrecept van maakte. Vervolgens ontdekte ik de wandeltherapie, waarin de persoon met klachten over zijn of haar probleem praat tijdens een boswandeling met een speciaal opgeleide therapeut.
Wat er dan gebeurt, is natuurlijk totaal anders dan wat je bij een klassieke therapie meemaakt. Tijdens de wandeling zullen allerlei natuurelementen immers het therapeutische proces ondersteunen. Ze staan allemaal voor metaforen die een beroep op je doen. Ze versterken, verbazen, stellen vragen: een over een greppel gevallen boom wordt een onverwacht middel om een obstakel te overwinnen, een met paddenstoelen overdekte stronk van een dode boom toont de levenskracht, de plaatsing van de takken aan een boomstam doet denken aan lastige relaties tussen broers en zussen, een beek roept gedachten op over continuïteit of veranderlijkheid en is nodig om verder te komen, et cetera. Bij dit soort bijeenkomsten is symboliek belangrijk. Woorden zijn dan uiteraard nodig om betekenis te geven aan wat je beleeft en om de mogelijke interpretaties te verruimen.
Al die metaforen brengen ons haast vanzelf bij de symbolische dimensie van het bos en zijn duidelijke aanwezigheid in de verbeelding van alle beschavingen, in Noord en Zuid, in Oost en West. In sprookjes en legenden als die van de gebroeders Grimm komen de heksen en draken elkaar niet toevallig tegen in grote bossen. Je vindt er ook dieren die tegen de jagers praten en erin slagen hen te bekeren (het hert van Sint-Hubertus en dat van Sint-Eustatius bijvoorbeeld) of kluizenaars die vriendschap sluiten met dieren, ze verzorgen en tegen jagers beschermen. Soms ook zijn het natuurgoden in de vorm van elfen, kabouters of feeën, die zowel het bos als de verbeelding van de mens bevolken en nu eens onze wensen en fantasieën vertolken, dan weer onze beschermgeesten en kwelgeesten uitbeelden.
In alle overleveringen wijdt de symboliek van de boom de mens in de mysteries in van alles wat leeft. De levensboom, de as van de wereld, de omgevallen boom, hij verbindt hemel en aarde, het zichtbare en onzichtbare, de mens en de goden. Hij voedt zo onze innerlijke wereld en begeleidt ons tijdens onze langzame rijping op weg naar wijsheid of zelfontplooiing.

De trends voorbij

Tal van wetenschappelijke studies hebben inmiddels de fysiologische winst (verlichting voor diabetici, versterkte immuniteit) en de psychologische voordelen (minder stress, meer zelfvertrouwen) van herhaald contact met de natuur bewezen. Maar hebben we wel zoveel studies nodig om dat te beseffen? Kunnen we niet domweg afgaan op ons gezond verstand en onze ervaring? Iedereen die wel eens een boswandeling heeft gemaakt, weet dat die je goed doet, punt uit. Voor de een gaat er niets boven een wandeling met het gezin, voor de ander is het juist een wandeling alleen of met een gids, of een moment van bezinning of meditatie. In elk geval mogen we niet meegaan met de trend om alles te meten, te bewijzen, in modellen onder te brengen of te normeren. We mogen van de natuur geen consumptieartikel maken. Daar beschadigen we onszelf alleen mee. Elisée Reclus zei immers: “De mens is de natuur die zich bewust wordt van zichzelf”. Het bos is de

ideale omgeving om onze banden aan te halen met het universele bewustzijn, met het Grote Alles.
Vooral via al het moois dat het te bieden heeft, nodigt het bos ons uit om met hernieuwde aandacht om ons heen te kijken, en met een concentratie die we voortdurend op peil moeten houden. Zonder onze actieve betrokkenheid zal de planeet Aarde heel snel verdwijnen.
Wat onze keuze ook zal zijn in het ontdekken en beschermen van de natuur, laten we wel bedenken dat de mogelijkheden beperkt zijn: het bos is mooi en robuust maar heeft rust nodig. Daarbij past geen motor, zelfs geen fiets. Alleen de wandeling wordt geduld.
De ziel van een bos kun je alleen ontdekken als je er de tijd voor neemt.
Ga het bos in zoals je een meditatie begint,
in wat je rustig maakt en met de ander verbindt.
Vertraag je pas op het zacht verende pad.
Adem rustig.
Neem de energie uit de aarde in je op.
Open je hand en geniet van de echte rijkdommen.
Laat het licht zijn werk doen, laat de boom spelen met zijn schaduw.
Dring de stilte binnen.
Zet je weg erin uit.
Luister naar de vormen in het geheugen van de stenen.
Ga mee in de beweging van de wolken.
Geniet van het alleen zijn.
Wees blij.
Begroet elke boom, dankbaar voor elk deel van jezelf dat hij je laat bezoeken.
Loop, sta stil, luister.
Wees aanwezig. Alert.
Loop verder en keer weer terug.
Laaf je aan de geest van het bos.
Beoefen zonder terughoudendheid de kunst van het wandelen.

Cécile Bolly

Dank aan Cécile Bolly, Claude Grandjean, Michel en Hélène Rogier, Albert Moxhet, Vincent en Denis.

BIBLIOGRAPHIE

BERTRAND Bernard, *L'Herbier érotique*, Plume de Carotte, 2005.

BETTELHEIM Bruno, *Psychanalyse des contes de fées*, Robert Laffont, 1976.

BOURDU Robert, *Légendes de France contées par les arbres*, Ulmer, 2001.

DÉOM Pierre, « Petits mystères des grands bois », *La Hulotte*, n°88, juillet 2006.

GIRAUD, Marc, *La France sauvage*, La Martinière, 2011.

GIRAUD, Marc, *La Nature en bord de chemin*, Delachaux et Nieslé, 2017.

GIRAUD, Marc, *Les Animaux en bord de chemin*, Delachaux et Nieslé, 2016.

HUME Rob, LESAFFRE Guilhem, DUQUET Marc, *Oiseaux de France et d'Europe*, Larousse, 2003.

SINGER Christiane, *Les Âges de la vie*, Albin Michel, 1984.

VON HOLLEBEN Jan, HELMS Antje, *Est-ce que ça arrive à tout le monde ?*, Syros, 2014.

Documentaires :
Le Royaume de la forêt, HAFT Jan (regisseur),
BRAUN-ELWERT Carla (montage),
executive producers Nautilusfilm/Naturfilm/Doclights.

Eerste druk

ISBN: 978-90-314-3697-2
Wettelijk depot: D/2018/0089/331
Vertaling en lettering: BOOM!, Wingene

Gedrukt in de EU door Canale.
Gedrukt in oktober 2018.

Dit album is gedrukt op papier dat afkomstig is uit ethisch beheerde bossen.

– Alice, je bent nu dertien. Je wordt een grote meid. Binnenkort ben je een vrouw. Je moet je verantwoordelijkheid leren nemen en je ook als een vrouw gedragen. Maar je leeft in je dromen en je huppelt door het bos. Wat is er toch met je? Wat zoek je daar?
– Ik heb het blauwe chalet van opa ontdekt en het is prachtig!
– Dat chalet is een legende. Het bestond alleen in de dromen van je opa. Niemand heeft het ooit gezien. Je opa was een dromer.

De kleine Alice heeft geen boodschap aan de religieuze banbliksems van haar familie, noch aan hun sociale status of hun dodelijk saaie leventje.
Al sinds haar prille jeugd is ze in de ban van de sprookjes die haar opa schreef. Ze weet ook precies wat ze wil: ze gaat in de Wolvenvallei leven.
Ze trekt de wilde, maar sprookjesachtige natuur in, naar het chalet van haar opa en ver van de strenge regeltjes in het ouderlijke huis.
Ze gaat leven tussen de dieren en de boswezens. Tot ze een jongen leert kennen die in het bos verdwaald is. Hij heeft geen naam en zit al duizend jaar gevangen in een lichaam dat maar niet ouder wordt. Is hij misschien behekst?
Het blauwe chalet is mystieke poëzie in de vorm van een initiatieverhaal op het ritme van de seizoenen en de stadia in het leven. Een hulde aan de natuur zoals alleen Jean-Claude Servais die kan brengen.

978-90-314-3697-2